

Realități Culturale

REVISTĂ DE ETNOGRAFIE, FOLCLOR ȘI CULTURĂ CONTEMPORANĂ

A portrait of Maestre Ion Dascăl, a middle-aged man with grey hair, looking slightly to the right. He is wearing a white jacket over a traditional embroidered white shirt with green and yellow patterns. The background is a dark, textured wall.

**La mulți ani,
Maestre Ion Dascăl!**

DUMITRU PĂSAT Mihai Eminescu: Cum este cu puțință ceea ce este	1
ION DORU Biblioteca, Centrul Cultural al comunității.....	2
ANATOL EREMI Destinul cuvintelor	3
VICTOR MORARU Hora – izvorul sufletului românesc	4
EUGENIA BURCIU Educația mediatică, serviciul modern de bibliotecă la Bălăești.....	5
ELENA BEJENARI Servicii moderne la Biblioteca Publică, Oxentea.....	6
GALINA GÎRJAV Caritatea la Feștelita.....	6
ION DOMENCO Grădină cu flori, Școala de arte.....	7
Cel mai frumos loc din lume este acasă	18
VALENTINA NAȘCO Engleza – schimbare și modernizare în comunitate	8
NINA CIOCANU Un eveniment unic.....	9
ALA GROSU Colind	9
LILIA FULGA Aprinde-ți luminile	10
MARIANA COCIERU Maestrul Ion Dascăl – destinul artistului împlinit	11
LUDMILA NEGRI Festivalul raional al tradițiilor și obiceiurilor de iarnă „Să trăiți să-nfloriți”	14
ALA GRĂJDIANU Mai competenți și mai profesioniști	15
ELENA NEDELICIUC Plurivalență în sociolingvistică și onomastică	16
DRĂGĂLINA MIHĂLCEAN Dor de Eminescu	17
ANA PRODAN De dor de Eminescu	19
MARIA DOMENCO Magia sărbătorilor de iarnă	20
NINA BEJAN Popas poetic la Biblioteca copii Drochia	20
V. OXENTE Poveștile digitale prind viață la bibliotecă	21
ANGELA URSACHE Sărbătorile se privesc în cadrul bibliotecilor	21
SNB „Măini Dibace” și „Calculatorul o necesitate”	25
AURICA MORCOV Muzica îmbrățișată de bibliotecă.....	22

PROIECTUL „REALITĂȚI CULTURALE”

nr. 2 (68) februarie 2017

Adresa: mun. Chișinău, str. București,
68, of. 313, 314

Tel.: (+373 22) 20-25-53 (redacția)

Mob.: (069) 39 24 98 (P. Popa)

Fax: (+373 22) 20-25-55

E-mail: popapavel55@gmail.com

COLEGIUL DE REDACȚIE

Pavel Popa, redactor-șef
dr. Varvara Buzilă,
Muzeul Național de Etnografie
și Istorie Naturală

dr. hab. Victor Ghilaș, AȘM

dr. Mariana Cocieru, AȘM

Veta Ghimpu-Munteanu,
Teleradio-Moldova
Veronica Caraulan,
Direcția Cultură mun. Bălți
Gheorghe Nicolaescu,
Cabinetul metodic al
Ministerului Culturii

SOCIETATEA CULTURALĂ CASA DE CREAȚIE A REPUBLICII MOLDOVA

(ASOCIAȚIE OBȘTEASCĂ)

Dragi colegi din domeniul Cultură, Asociația respectivă are menirea de a vă sprijini metodic și practic activitatea Dvs în valorificarea și promovarea patrimoniului cultural.

Scopul Asociației:

- Promovarea valorilor culturale naționale și integrarea lor în fenomenul cultural european;
- Elaborarea, promovarea și diferitor metode, concepte, idei în ceea ce privește cunoașterea și studierea fenomenului cultural;
- Selectarea, arhivarea și scoaterea din anonimat a valorilor culturii naționale;
- Stimularea și dezvoltarea creației populare artistice, descoperirea, ocrotirea, promovarea și afirmarea talentelor autentice;

Pentru a-și realiza scopurile, Asociația va desfășura următoarele activități:

- Valorificarea în contemporaneitate a tradițiilor culturii populare în scopul îmbogățirii și diversificării vieții cultural-artistice;
- Încurajarea copiilor și tinerilor implicați în creația artistică de a participa la diferite manifestări culturale locale, naționale și internaționale, în parteneriat cu alte organizații neguvernamentale, pentru promovarea valorilor locale și naționale;
- Organizarea și realizarea manifestațiilor cultural-artistice;
- Organizarea și participarea la seminare, conferințe, întruniri, lecții etc. cu atragerea specialiștilor calificați în domeniu;
- Petrecerea campaniilor de informare și sensibilizare a opiniei publice, editarea de publicații, școli de vară, tabere de lucru, expediții, vizite de studiu, activități practice etc.
- Editarea publicațiilor periodice pentru copii și tineret, lansarea materialelor tipărite în format video și pe internet;
- Oferirea de consultații în vederea atragerii de fonduri europene și străine pentru dezvoltarea scopului propus.
- Stabilirea și extinderea relațiilor de parteneriat cu organizații similare din alte state;
- Elaborarea, implementarea/realizarea, evaluarea și monitorizarea diferitelor proiecte la nivel local și național în scopul dezvoltării potențialului social-cultural și uman al Republicii Moldova și în scopul atingerii obiectivului Asociației.

DUMITRU PĂSAT

NOTIȚE FILOSOFICE

MIHAI EMINESCU: cum este cu puțință ceea ce este?

*Albăstrul cerului senin se-ntunecă mai tare
De-atâția, noui de venin, de-atâta delăsare.
Nu voi a-ră-nvăta de rău, ci-necre a-ră-nțelege.
De ani și ani cădeți în hău, nimic nu v-ă mai merge.*

*Rușine, să v-ă fie-n veac că v-ați trădat străbunii
De parcă n-ați fi fii de dac, ci rude-ați fi cu hunii!
Lăsați pe-ai voștri guvernanți, să v-ă înce-n smoală.
Să fiți doar simpli figuranți în țara voastră goală...*
M. Eminescu

Trecând peste „rostiri ale vremurilor prea puternice și prea slabe” (Hegel), Mihai Eminescu pentru a descifra viitorul, scrutează, ca într-o oglindă, trecutul, dându-i timpului real o nouă dimensiune, pe cea împlinitoare a sa și a individului uman. Poetul-filosof caută să surprindă, în multitudinea și vastitatea de evenimente, timpul cel adevărat al omului care, într-un fel sau altul, încearcă să se opună acțiunii „devoratoare” a lui Cronos. Negăsindu-l, scrie numai despre carența acestuia. Astfel, pentru exemplificare, în **Timpul** din 4 ianuarie 1881 Eminescu publică editorialul **Patologia societății noastre**, unde subliniază că dezechilibrul social sunt determinatele „anomaliei” și „patologiei sociale”. „Oamenii cu sentimente nobile și dezinteresate (...) sunt în drept astăzi să întrebe pe corifeii partidului guvernamental: Ce ați făcut cu iluziunile și speranțele țării?” Concluzia este limpede și alarmantă: „Un stat unde funcțiunile publice se exploatează de-o gloată de oameni cari nu produc nimic, ci numai consumă resursele bugetare, se condamnă singur a fi neputincios și sterp”.

În **Timpul** din 1 și 3 ianuarie 1883 Eminescu vine cu **Cronica anuală 1881**, concluzionând: „Nu putem porunci timpului să stea pe loc, nici putem face ca evenimentele să încremenească cel puțin, câteva ceasuri împrejuru-ne, ca să le putem foto-

grafia, căci ele-și urmează cursul lor neconținut, puțin păsându-le dacă ne dor sau ne bucură. În zădar minutarul ceasornicului ar sta pe loc: timpul curge alături de el, și numai omul, având în față ziua de azi, eternul prezent, pune pietre de hotare între lucrări ce au trecut pentru totdeauna și fixează pe orizontul negru al viitorului dorințele sale ca ținte luminoase, uneori de-a pururea neajunse”.

Mihai Eminescu știe foarte bine că în istorie acționează „viclenia rațiunii”, după Hegel, evenimentele petrecându-se „într-un șir pare că de mai nainte determinat”. „Cu părere de rău, semnaleză Poetul, cată să constatăm că, cu toată bătrânețea prematură a năravurilor, inteligența noastră politică arată uneori semne de copilărie. (...). Fără îndoială, ceea ce are să se întâmple se va întâmpla, dar e păcat și nu e demn ca, atunci când timpurile sunt foarte serioase, un popor să joace mica comedie a luptelor sale dinăuntru”.

Metafizician al poporului român în istorie, Eminescu se întreaabă: „Ce caută aceste elemente nesănătoase în viața publică a statului? Ce caută acești oameni cari pe calea statului voiesc să câștige averi și onoruri? Ce sunt aceste păpuși cari doresc a trăi fără muncă, fără știință, dar, cu toate acestea, pretinde a fi mare politic și om de stat. Ce caută?... Vom spune noi ce caută. Legile noastre sunt străine; ele sunt făcute pentru un stadiu de evoluțiune socială... Scaunele le-au umplut caraghioșii și haimanalele, oamenii a căror muncă și inteligență nu plătește un ban roșu, stârpiturile, plebea intelectuală și morală. Arionii de tot soiul (...), căci, din nefericire, poporul nostru stă pe muchia ce desparte trei civilizații diferite: cea slavă, cea occidentală și cea asiatică și toate lepădăturile [lor și zoile naționale – D.P.] se grămădesc în orașele noastre. (...) Și când lovești în ei, zic că lovești în tot ce-i românesc [moldovenesc – D.P.]”. Poetul nu-i dă uitării nici pe unii școlți la prestigi-

oasele universității din alte țări, certificând: „Ciudată țară, într-adevăr! Pe cei mai mulți din acești domni statul i-a crescut (...), ca după aceea să-și câștige cinstit pâinea cea de toate zilele. Dar statul a ajuns la un rezultat cu totul contrar. După ce acești domni și-au mântuit așa-numitele studii, vin iar la stat și cer să-i căpătuiască, adică să-i hrănească până la sfârșitul vieții... Ce sunt dar? Uzurpatori, demagogi, capete deșarte, leneși care trăiesc din sudoarea poporului fără a o compensa prin nimic, ciocoi boieroși și fudui, mult mai înfumurați decât coborătorii din neamurile cele mai vechi ale țării. De acolo pizma cumplită pe care o nutresc aceste nulități pentru orice scânteie de merit adevărat și goana înverșunată asupra elementelor intelectuale sănătoase ale țării, pentru ca, în momentul în care s-ar dezmetici din beția lor de cuvinte, s-ar mântui cu domnia demagogilor. (...) Nefind stăpân care să-i ție în frâu, își fac mendrele și vă sărăcesc, creându-și locuri și locușoare, deputații, primării, comisi și multe altele pe care voi le plățiți peșin, pe când ei nu vă dau nimic, ci din contra, vă mai și dezbracă, după ce voi i-ați înțolot. (...) De aceea, alungați turma acestor netrebnici care nu muncesc nimic, dar vor să trăiască oameni cei mai bogați, însă n-au destulă minte pentru a se economisi pe sine și voiesc să vă economisească pe voi toți.” (*Netrebnicii care ne conduc*, 1877).

Perpessicius (Dumitru S. Panaitescu – D.P.), istoric și critic literar, cercetător și editor al operei eminesciene, confirma despre Mihai Eminescu că în toată activitatea lui publicistică poetul-nepereche a fost un condeier polyvalent.

Într-un număr al revistei **Manuscriptum** din 1979 savantul certifica: „Niciuna din problemele politice, sociale și economice, care dirijează viața unui popor, nu i-a fost absentă lui Mihai Eminescu și nimeni n-a adus în judecarea lor o viziune mai adâncă, mai profetică, mai actuală”.

Dovadă celor spuse și scrise de Perpessicius despre Eminescu stau și următoarele cugetări, care sunt la zi mai actuale ca oricând: 1) Un om de stat, precum și o politică de stat stau pururi deasupra partidelor, încât idealul unui om de partid e opus aceluși om de stat; 2) Un rău politic se poate vindeca pe timp când puțini îl văd; când îl vede toată lumea, el nu e mai vindecat; 3) Orice zgârâe hârtie care nu avea idei a crezut că poate înlocui această lipsă prin vorbe nouă

(neologisme – D.P); 4) Favoarea și interesul electoral singure prezidează la alegerea ampoloiaților statului; 5) Funcțiunile publice sunt adesea în mâinile unor stricați; 6) Justiția, subordonată politicei, a devenit o ficțiune și nu mai există nicio garanție pentru cele mai prețioase interese ale societății; 7) Viciul organic a lipsei unei administrații instruite, echitabile și binevoitoare, a creat starea actuală de lucruri și a fost izvorul abuzurilor.

„Plângerile” eminesciene rezo-

nează cu imensitatea universului, în cazul nostru, cu vectorul european.

„Cea mai importantă problemă a civilizației este de a învăța omul să gândească” (T. Edison).

Iată de ce în Republica of Moldova „este cu puțință ceea ce este”.

Vorba lui Eminescu „Nulitățile trebuie descumurate de la viața publică, ele trebuie să știe că nu se pot amesteca nepedepsite în lucruri ce nu sunt în stare să le priceapă” (Tim-pul, 1880, 29 apr.).

ION DORU, or. Cantemir

BIBLIOTECA, CENTRU CULTURAL AL COMUNITĂȚII

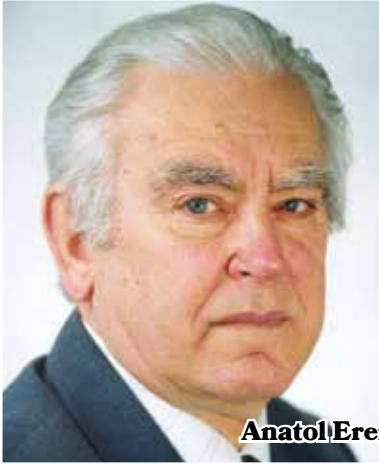
În cadrul Programului Național Novateca, bibliotecarii din raionul Cantemir au efectuat, recent, o vizită de studiu la bibliotecile publice din raionul Călărași, s. Bravicea, Meleşeni și Țibirica. Organizatorul și moderatorul activității, coordonatorul regional, Oleg Potângă, a menționat că acest schimb de experiență este cu atât mai util, cu cât vizitele de studiu includ atât prelegeri teoretice, cât și ateliere de lucru, agendele de lucru ale cărora sunt consistente, captivante și interesante. Scopul acțiunii a fost de a obține noi experiențe, care vor contribui la modernizarea activităților din raion. De menționat că în urma vizitei a fost creat un parteneriat de colaborare dintre bibliotecile publice din Călărași și Cantemir.

La Biblioteca Publică „Gheorghe Munteanu” din s. Bravicea, i-a relatat corespondentului „Cuvântul Liber” Aurelia Nechit, directorul Bibliotecii Publice raionale Cantemir, am avut posibilitatea să luăm cunoștință de activitatea bibliotecii gazde, care are suficiente spații, mobilier atractiv, numeroase colecții, servicii noi implementate de bibliotecă – „Curierul Bravicea”, un ziar pentru comunitate, la editarea cărui se depune un efort mare și se organizează diverse acțiuni publice, binevenite pentru comunitate. Alte servicii sunt „Școala altfel” (pregătirea temelor pentru acasă), Clubul femeilor, la care participă peste 20 de femei, „Comunicarea ca necesitate”, „E-factura”, „Șah

online”, Școala agricultorului „Țăranul – voievod al țarinei” ș.a. La Biblioteca Publică din s. Meleşeni, șefa bibliotecii a făcut prezentarea activității bibliotecii, serviciile noi implementate: „Calculatorul în ajutorul grădinarului modern”, „Prin cântec viața e frumoasă”, „Instruiri de utilizare a Tehnologilor Informaționale (TI)”, pentru copii din familiile social - vulnerabile, „Ora de sănătate”, Clubul persoanelor în etate ș.a. La Biblioteca Publică din s. Țibirica au fost prezentate serviciile „TI în ajutorul agricultorului”, „Ora poveștilor”, atragerea noilor parteneri, colaborarea cu APL. La BPR Călărași (director – Galina Agafița), am fost plăcut surprinși de activitatea bibliotecii raionale, spațiul și mobilierul atractiv, diverse servicii implementate în bibliotecă: „O șansă pentru angajarea în câmpul muncii”, în parteneriat cu AOFM, „Școala diabetului”, „Povești cu care crești”. Printre proiectele implementate sunt – Genuța cu surprize, Art lessons Hand made, colaborarea cu ONG-uri, cu APL și alte instituții din comunitate. Vizita a finalizat cu evaluarea, în cadrul căreia au fost analizate și discutate eficiența serviciilor prestate de Bibliotecile Publice, multe dintre care urmează a fi implementate și în instituțiile din Cantemir. Reveniți acasă, cei 23 de bibliotecari cantemireni au declarat că au acumulat un bagaj enorm de idei inovatoare privind noile servicii, pe care intenționează să le implementeze, evident, în comunitățile sale.

Destinul cuvintelor ~ 9

Din istoria cuvintelor (1)

Anatol Eremia

Limba română dispune de un arsenal bogat și variat de cuvinte apte să denumească mulțimea de realități din lumea materială și spirituală: ființe, lucruri, fenomene, însușiri, acțiuni. Aceste cuvinte fie că reprezintă formații lexicale create pe teren propriu, sau împrumutate din alte limbi, fie că sunt moștenite din idiomurile de bază (latină, geto-dacă), având, prin urmare, vechime de secole și milenii. În cursul dezvoltării istorice a limbii române, cuvintele vechi au suferit anumite modificări de formă și de sens. Sub acest aspect prezintă interes multe cuvinte și termeni din lexicul actual.

Pământ. În limba română termenul dispune de două semnificații principale: 1) „planeta Pământ”, denumită și *Terra*, și 2) „stratul de suprafață al scoarței terestre”. Pământul este a treia planetă după distanța față de Soare și a cincea ca mărime în sistemul solar, fiind deocamdată singura planetă populată de oameni. S-a format acum 4-5 miliarde de ani tereștri. Suprafața Pământului este acoperită în proporție de 70,8 % de apă, restul de 29,2 % fiind teritoriu de uscat.

Pământul ca materie este un element primordial al naturii, alături de apă, foc și aer. În mitologia antică, prin personificare, Pământul ca planetă era denumit de greci *Geea*, fiind considerat perechea zeificată a Cerului, acesta denumit *Uranus*. La multe popoare pământul, ca sol roditor, reprezintă simbolul bogăției, simbolul fertilității și belșugului.

Romanii numeau *pavimentum* un teren uscat bătătorit și nivelat, termenul având la bază verbul *pavio* (*pavare*) „a bătători”, „a nivela, a netezi”. Pentru noțiunea de „pământ” în latină era folosit un alt cuvânt *terra*, care în limba noastră a dat naștere termenului *țară*. Cu acesta este înrudit etimologic apelativul *țărăni* (*țărăni*). Folosind cele două cuvinte (*pavimentum*, *terra*), românii au recurs la diferențierea lor semantică, pentru a evita confuziile în vorbire. Strămoșii noștri, fiind nu numai păstori, dar și buni agricultori, i-au atribuit termenului moștenit mai întâi sensul de teren agricol, pământ care poate fi lucrat, cultivat.

Tema etimonului primar latin poate fi recunoscută astăzi în cuvintele din limba franceză: *pavé* „bloc, bucată de piatră, de cărămidă; pavea”, *paver* „a pietrua un drum, o stradă”, *pavage* „acoperământul de piatră al unui drum, al unei străzi”. Datorită contactelor dintre limbi, aceste cuvinte au pătruns apoi și în limba noastră (*pavea*, *a pava*, *pavaj*), fiind folosite astăzi cu aceleași semnificații.

Ulterior, în limba noastră apelativul *pământ* a acumulat o mulțime de sensuri: „planeta pe care o locuim”, „întindere de uscat; continent”, „teren cultivabil; câmp, ogor”, „teritoriu, regiune, ținut”, „țară, patrie”. Îmbinările de cuvinte și expresiile frazeologice, formate cu acest element lexical, sunt: *ca pământul* „negru”, *la pământ* „culcat, întins”, *lipit pământului* „sărac, nevoiaș”, *obiceiul pământului* „obiceiuri, tradiții din strămoși”, *a da la pământ* „a dărâma, a năru”, *a intra în pământ* „a pierde ceva, a dispărea”, *a ieși (a apare) ca din pământ* „a se ivi deodată, pe neașteptate”, *a șterge de pe fața pământului* „a distruge, a nimici”.

Pe baza cuvântului discutat au luat ființă și multe proverbe: *a făgădui cerul și pământul* „a promite lucruri nerealizabile”, *cu o falcă în cer și (cu) alta în pământ* „furios, gata să

distrugă totul în cale”, *a se crede stâlpul pământului* „a se socoti cel mai important dintre toți”, *a fugi mâncând pământul* „a fugi foarte repede” etc.

În latină, termenul *terra* a cunoscut mai multe transformări și amplificări. Prin derivare și compunere a dat naștere formațiilor: *terrenus* „de pământ”, *terrester* „pământesc, de pe pământ”, *subterraneus* „de sub pământ, din pământ”, *territorium* „întindere de pământ”, pe care le-a moștenit în totalitate limba română.

Etimonul latin respectiv îl conține și unele cuvinte împrumutate din limbile romanice actuale: *parter* „parte a clădirii la (de pe) pământ”, *terier* „câine folosit la vânarea animalelor de viziună”, *tericol* „(despre animale) care trăiește pe pământ”, *terigen* „(despre depozite marine) adus, provenit de pe uscat”. Aceiași proveniență o au cuvintele *terasă*, *terasament* ș.a. Însăși denumirea *Terra*, după cum s-a menționat, este folosită în limbajul științific cu sensul de „planeta Pământ”. Pentru prima dată apelativul *pământ* apare menționat într-un document din 10 iulie 1517. Denumirea *Terra* a fost introdusă în circulație mult mai târziu.

Pământ străbun. *Țară scumpă.* Sunt cuvinte și locuțiuni cu deosebită pondere semantică, însemnând pentru noi tot ce avem mai drag și mai de preț: tradiții, obiceiuri, libertate, demnitate, bucurie, fericire. „Pământul l-a înzestrat pe om cu înțelepciunea tihnei, iar cerul i-a dat harul bucuriilor, cea mai sfântă sărbătoare a sufletului – bucuria. Și nu are margini fericirea omului, precum margini nu are minunea unui cer albastru de vară, ceși freamătă seninul, vărsând potoape de lumină la legătura cu pământul a fiecărei semințe, iar harnicul nostru pământ, culegând această lumină, o răspândește în mireasma gingașă a florilor, în freamătul pădurilor adânci, în țapuşele spicelor de grâu, în toate celea cărora le zicem noi viață” (*I. Druță*. Ultima lună de toamnă).

VICTOR MORARU, LTR „Ion Creangă”, mun. Bălți

HORA

izvorul sufletului românesc

Cu toate că remarcăm puține date despre geneza dansului, totuși Hora rămâne a fi cel mai național dans, pentru că exprimă unitatea națională manifestată prin atitudini, mentalități și comportamente colective ce exprimă direct modul de existență a culturii românești și din spațiul dintre Prut și Nistru. Hora este jocul exprimat prin cele două forme: colectivă și circulară ce confirmă dar și explică solidaritatea membrilor societății românești, aspirațiile ei. Prin arhaismul său, *Hora* reprezintă cel mai de valoare dans ce evocă semnificații magice și mitologice, înzestrat cu o tehnică subtilă algoritmică a mișcărilor grațioase și o ritmicitate interpretativă a jucătorilor comunicată prin mesajele transmise de comportamentul lor. Deci, *Hora* simbolizează produsul rațiunii ome-nești fondat pe dorința de a cunoaște și a gândi logic, de a înțelege sensul și legătura jocului cu societatea și cu fenomenele naturii. Termenul *Hora* semnifică inteligența, judecata și raționament.

Marele cărturar român Dimitrie Cantemir în lucrarea sa „Descrierea Moldovei” constată: „Când se prind unul pe altul de mână și joacă roata, mergând de la dreapta spre stânga cu aceeași pași potriviți, atunci zic că joacă hora; când stau însă într-un șir lung și se țin de mâini așa fel

ca fruntea și coada șirului rămân slo-bode și merg împrejur făcând felurite întorsături, atunci acesta se numește, cu un cuvânt luat de la leși „dan”.

Exegețul folclorist Ion Ghinoiu în lucrarea „Obiceiuri populare de peste an”, unde vorbește despre inconfundabilitatea horei și motivele lui ornamentale întâlnite și în prezent întruchipate pe oul de ritual ..., definește acest joc în felul următor: „Dans maestuos, cu ținută dreaptă a bustului participanților prinși de mâini în cerc, simbol al perfecțiunii, cu funcție rituală în obiceiurile din ciclul calendaristic [...]. Hora este un dans domol, al liniștei și solidarității sufletești, care contrastează cu alte dansuri românești caracteristice prin mișcări repezi (Brăul, Sârba), adesea vijelioase (Ciuleandra).

Deci, conștientizăm că *Hora* prin existență sa specifică a oferit românului sens frumos vieții sale. Poporul dintotdeauna a găsit sursele necesare pentru a susține vitalitatea și diversitatea dansului *Hora* ca valoare ce ne

rei există de peste șase milenii, fiind întâlnită în spațiul geo-românesc, în cel al strămoșilor noștri, la traci, la populațiile românești din Peninsula Balcanică și din Carpați, până în Slovacia valahă. Despre vechimea Horei vorbesc și simbolurile grafice descoperite pe ceramica Culturii Cucuteni.

Ritmul *Horei* semnifică izvorul lăuntric al sufletului și spiritului individului, reprezintă o formă specifică a vieții noastre, semnificând la origine expresia nonverbală a omului executată prin mișcări, salturi, gesturi, mimici ce simbolizează imaginea artistică a românului și prin faptul că sentimentele, gândurile, dispozițiile lui și a colectivității sunt elucidate în exprimarea plastică a variatelor rosturi sufletești, pe care le aplicăm în mod sincer și grațios.

Dansul respectiv demonstrează o semnificație aparte ce implică relații cultural-spirituale românești. Prin originalitatea și spectaculozitatea sa reprezintă fenomenul real care întruchipează idealitatea noastră de

caracterizează națiunea, iar cultura și civilizația națională a știut să asimileze, să tezaurizeze și să transmită generațiilor noi valorile care-i sunt necesare și o definesc fiind considerată o comoară estetică unică.

Desfășurată în cerc cu mișcări ritmice deslușite și transparente ce emit mesaje de drag de viață și inspirată de semnificații cosmice ce pastişează navigația dansantă a planetelor în jurul soarelui, *Hora* simbolizează divinități siderale venerate de străbuni. Unii învățați consideră că *Ho-*

la începuturi. *Hora* mai este și o dezmiardare trupească întreținută de spontaneitatea sentimentelor de înălțare, bucurie, mândrie realizată prin corectitudine, prin temperament. Simbolizează pasiunea puternică de a talmăci veridic acest joc înzestrat cu o sensibilitate distinctă de dragoste, de agrement, ce contribuie la realizarea contopirii exhaustivă a interpretului cu divinitatea.

De la obârșie jocul *Hora* exprimă o formă aparte de comunicare nonverbală și spontană între interpret și

corpul său, între jucător și ceilalți participanți dănțuitori care se manifestă prin mesaje semnificative în situații destinate create de ritmul muzicii, de autenticitatea și expresivitatea pasului horal.

Remarcăm sacralitatea horei ca cerc închis în care sunt primiți doar oamenii curați. Exemplu ne servește *Hora călușarilor* sau *Hora din Căluș* – cea mai sacră oră alcătuită din feciori care nu aveau dreptul moral să părăsească călușul timp de 3, 5 sau 9 ani. În acest caz hora delimita un spațiu sacru. *Hora* își deschide cercul în circumstanțe semnificative: *intra-rea tinerilor* (fete, flăcăi) *în joc – rit de trecere* de la starea de adolescent la cea a flăcăului bun de însurat sau fată de măritat cu caracter social strict stabilit de colectivitate.

Filosoful Mircea Eliade în lucrarea „Nostalgia originilor. Istorie și semnificație în religie” scrie: „Cât timp oamenii se nasc, se maturizează, se căsătoresc, fac copii, îmbătrâ-

nesc și mor; [...] cât timp celebrează ciclurile naturale, începuturile și sfârșiturile calendaristice; [...], ei practică sau sunt supuși, cu sau fără știința lor, unor rituri de trecere”. Acest ritual are funcția de a efectua „tranziția de la copilărie sau adolescență la starea adultă, ritualuri care sunt obligatorii pentru membrii unei anumite societăți. Literatura etnologică desemnează aceste ritualuri cu termeni de „ritualuri de pubertate”, „inițiere tribale” sau „inițieri într-o grupă de vârstă”. Prin acest rit, *Hora* permite participarea tuturor doritorilor fără evaluarea statutului și etatea persoanei. Dăinuind coerent în scenariile de prestare a vieții, *Hora* simbolizează cele mai semnificative primeniri din existența individului.

Hora semnifică celebritate dar și *limbaj* – ansamblu de mișcări ritmate, variate ale corpului omenesc, executate în ritmul unei melodii, un sistem de semne, socialmente codificate, care nu fac apel la cuvinte, dar

scot în vileag multe idei sau sentimente prin mișcare, culoare, sunete muzicale etc.

Hora semnifică și *manifestare*, uneori explozivă a instinctului vieții, unde trupul și sufletul, creatorul și creația, vizibilul și invizibilul regăsindu-se se contopesc într-un extaz unic, dând naștere unor noi momente și mesaje de creație coregrafică horală. Din aceste considerente constatăm că împreună cu existența omului veșuiește și *Hora* atât ca fenomen *mental* și *spiritual*. Ea nu dispare ci se transformă. Acest dans nu poate fi repetat întocmai. De fiecare dată parametrii energetici ai lui se schimbă fiind într-o armonie cu universul.

În *Hora* își găsesc *expresivitatea adecvată* toate elementele constitutive ale culturii populare autohtone. Semnificația și valoarea incontestabilă a *Horei* exprimă o binecuvântare peste metarațiunea națională, ce constituie expresia esențială a întregii spontaneități creatoare românești.

EUGENIA BURCIU, bibliotecară, s. Bălășești, Criuleni

Educația mediatică — serviciu modern de bibliotecă la Bălășești

La datele de 1, 9 și 30 noiembrie 2016, în incinta BPO „T. Isac”, Criuleni sau petrecut ateliere de instruire a replicării Serviciului Nou de Bibliotecă din cursul „Educația Mediatică în bibliotecă” susținut de Novatecă prin programul de oportunități pentru bibliotecari și anume fondul de replicare. La 4 decembrie, în incinta bibliotecii a fost dat start replicării SMB „Educația mediatică în bibliotecă” cu elevii clasei IX-a. Scopul primei sesiuni de instruire a fost ca elevii să învețe regulile care trebuie respectate la scrierea unei știri conform piramidei inversate și gândirii critice, ca să devină atât consumatori cât și producători buni de informații.

Ceade-all-asesiunea a fost petrecută la 11.12.2016, cu tematica: 1. Propaganda, manipularea, dezinformarea și manipulară prin imagini. 2. Război informațional.

Spre deosebire de sesiunea anterioară, elevii au fost mai deschiși. Utilizatorii bibliotecii de diverse vârste au fost curioși să asiste la sesiune, unde au rămas surprinși menționând: „E foarte utilă sesiunea petrecută pentru elevi, cât și pentru noi”.

Ceade-all-asesiunea a petrecut în incinta Gimnaziului Răculești, Criuleni la 18.01.2017 cu tematica: 1. Copiii în mediul online, informare a pereților de socializare. 2. Codul bunelor maniere pe rețelele de socializare.

Lafelele vii au fost receptivi, interesați, au propus multe exemple. Profesoara de Educația Civică dna Soltan Maia a menționat: „Sesiunea dată este benefică pentru elevi, cât și pentru mine personal și se califică pe nota 10”.

La finalul fiecărei sesiuni au fost discutate diverse opinii, unde bibliotecara Burciu Eugenia a organizat jocul distractiv „Caracterizarea colegului”.

ELENA BEJENARI, șefa BP, Oxentea, r. Dubăsari

Servicii moderne la Biblioteca Publică, Oxentea

În legătură cu noile tehnologii de la Novateca, Biblioteca Publică Oxentea, r. Dubăsari a instruit beneficiarii individuali cât și în grup, a organizat în anul 2016 mai multe servicii moderne printre care: „Calculatorul fereastră către viitor pentru meșteri începători” în cadrul atelierului de creație „Meșterița” care activează de 2 ori în săptămână. Se studiază cu ajutorul calculatorului diferite modele de croșetat, împletit, brodat, cusut, aplicații din material, hârtie ș. a. Scopul acestui serviciu este: dezvoltarea competențelor beneficiarilor de înnoire creativă cu ajutorul noilor tehnologii, moderne.

Un alt serviciu organizat în luniile iunie-august

este „Servicii electronice”, sau realizat 5 instruirii, 4 consultații. Au participat 14 utilizatori. Ei cu ajutorul internetului pot să-și perfecționeze actele de stare civilă la ei acasă. Au fost informați, despre acest serviciu, lucrătorii Primăriei.

Alt serviciu modern realizat este „Creșterea florilor de cameră”, sa organizat trei instruirii, internetul ne-a fost sursa de inspirație. Au participat 12 persoane amatoare de creștere a florilor.

În luna septembrie un SM îndrăjit foarte mult de beneficiari este „Tinerii - Brutarii”, activează odată la 2 săptămâni, au fost organizate mai multe instruirii, ședințe practice. Am reușit să învățăm cu ajutorul tehnolo-

giilor informaționale cum se coc hulașii, colacii tradiționali, pateuri cu brânză, prăjituri dulci ș. a.

Suntem mândri de ce realizăm, aceste servicii ne aduc un număr mai mare de utilizatori.

GALINA GÎRJĂV, șefa BP, Aliona Timuș, șefa BC

CARITATEA LA FEȘTELIȚA

În ajun de Crăciun Biblioteca Publică Feștelița, grație dlui Mihai Becciv din mun. Chișinău, atreprenor al firmei „Baroy Events” și unui grup de voluntari am implementat un servi-

ciul nou de bibliotecă – „De la inimă, la inimă”. Serviciul nou reprezintă un act de caritate. Ce este caritatea? Adevărata caritate este dorința de a fi folositor celorlalți, fără a avea gândul

de a primi recompensă: faceți un bine și veți fi răsplățiți îndoit. Sărbătorile de iarnă sunt așteptate de toți, dar în special de copiii și familiile care au cunoscut o soartă mai dură. Astfel, în ajun de sărbători 4 familii cu un nivel de trai mai scăzut au avut parte de bucurii și emoții pozitive primind în dar hăinuțe, jucării, produse alimentare oferite de către Moș Crăciun. Copiii au rămas satisfăcuți de darurile primite, la rândul lor ei i-au răsplătit cu colinde, poezii și urături. Prin acest gest frumos și o vorbă caldă le-am făcut această zi mai frumoasă, rămânându-le în amintire.

În acest context, Biblioteca Publică Feștelița aduce mulțumiri celor care au contribuit la activitatea umanitară și pentru generozitatea pe care au demonstrat-o gândindu-ne împreună și la aproapele nostru.

Text și imagini: ION DOMENCO

Școala de Arte „Valeriu Hanganu”

din orașul Cantemir are o biografie aparte. Vorba e că, de-a lungul anilor, sub bagheta neobositei Verginia Boncev, aici au înșușit miraculoasa lume a muzicii, a artelor frumoase câteva generații de copii talentați. Printre absolvenții instituției sunt nume notorii, asemeni compozitorului și muzicianului Vlad Mircos, interpretei Nelly Ciobanu, violonistului Veaceslav Bârcă, actualului director al școlii, Tatianna Coroi ș.a. E destul să menționăm că mai bine de 60 la sută din actualii profesori sunt foști absolvenți ai școlii.

conform regulamentului, a prezentat câte trei cântece din repertoriul interpreților autohtoni. De un succes binemeritat s-au bucurat interpretele Laura Perju, care a cucerit marele trofeu al concursului, diplomă de onoare și un premiu bănesc; Victoria Agapova, s-a învrednicit de diploma de gradul I și premiu bănesc; Beatricea Colot-diplomă de gradul II și premiu bănesc. Și ceilalți participanți au fost menționați cu diplome de participare și premii bănești, membrii juriului luând în considerație atât măiestria interpretativă, ținuta scenică, cât și costumele populare autentice.

GRĂDINĂ CU FLORI, ȘCOALA DE ARTE...

Ștafeta generațiilor aici este transmisă de ani buni în mâini de nădejde, an de an instituția are „noroc” de discipoli talentați. Evident, dincolo de succese, se ascunde munca titanică așa zice, de zi cu zi a profesorilor, care știu „să plămădească” noi și noi talente, ce duc hăt departe faima acestui cuib de dor față de artele frumoase, de miracolul poeziei muzicii și muzicii poeziei.

Să urmărim împreună câteva crâmpene de ultimă oră din viața școlii. ... Acea duminică de la sfârșit de Brumărel va rămâne pentru mult timp în memoria tuturor cantemirenilor, care au venit la frumoasa sărbătoare a cântecului popular, ce s-a desfășurat în incinta Casei raionale de cultură „Nicolae Sulac”. Este vorba de cea de-a VI-a ediție a concursului raional al cântecului popular „Drag mi-i cântul”, organizat de căminul cultural din orașul Cantemir. Organizatorii evenimentului cultural de anvergură și-au propus drept scop de a păstra și transmite generațiilor viitoare cântecul popular, de a scoate din anonimat noi talente, vlăstari tineri, cărora să le insuflă dragostea față de melosul popular, încredere, speranță în tendința și dorința de a conserva și promova tezaurul folcloric. În cadrul concursului și-au demonstrat talentul șase interpreți din localitățile raionului: Laura Perju din Cociulia, elevă a Școlii de Arte „V. Hanganu” (secția canto) din Cantemir, Cristina Camerzan, s. Enichioi, Stela Cepeleagă din or. Cantemir, Victoria Agapova, Cania, Raisa Baran din Lingura și Beatricea Colot din Pleșeni, fiecare dintre care,

Pe parcursul concursului, atmosfera de sărbătoare a fost susținută, cu un recital de melodii îndrăgite, de către interpreții locali Ion Diaconu și Ion Moraru.

„Cristale Sonore” este genericul Concursului Național de Interpretare Artistică pentru elevii instrumentiști din școlile de muzică/arte selectate riguros de către Cabinetul Metodic al Ministerului Culturii al RM. Această, primă ediție, desfășurată în luna octombrie 2016, a fost realizată cu concursul autorităților publice locale Ialoveni (Consiliul Raional, Primăria, Secția Culturală, Școala de Arte) în colaborare cu Cabinetul Metodic al MC. La concurs au participat și patru elevi ai Școlii de Arte „V. Hanganu” din Cantemir, care, spre bucuria noastră, au devenit cu toții laureați. Cei care au pregătit și au călăuzit calea spre succes a acestor copii sunt profesorii: Ion Solomon (nai), Elena Scutelnic (pian) și Doina Argint (vioară). Grație muncii asidue, perseverenței și harului cu care sunt înzestrați, micii interpreți au intrat în posesia Diplomelor pentru promovarea valorilor culturale în RM. Iată și numele lor: Volânschi Valeriu (vioară) – locul I, Bolocan Dana (vioară) – locul III, Munteanu Ecaterina (pian) – locul III și Zadic Andrian (nai) – locul III. După ce pe parcursul mai multor ani discipolii noștri au cântat pe diverse scene ale țării-concursuri naționale și internaționale, concerte, recitaluri, în cadrul schimbului internațional cu România sau prin audițiile oferite părinților, învățăceii școlii din Cantemir demonstrează că sunt talentați, iar colectivul instituției în

ansamblu-că este o forță și se află printre cele mai reprezentative în republică.

La fel, în luna lu Brumărel, toți elevii din raionul Cantemir-participanți la Gala-concert, ediția a III-a a Festivalului republican al creației copiilor „Золотая Лира -2016”, desfășurat în incinta Teatrului „A. Cehov” din Chișinău, au revenit acasă cu lauri. Cei 200 de concurenți, selecția riguroasă la etapa raională, și-au demonstrat capacitățile, harul și talentul la două probe-vocală și artă plastică. Reprezentanții raionului Cantemir au dat dovadă de tenacitate, dăruire de sine, fiind apreciați la justa valoare de către juriul. Așa deci, ansamblul „Dominanta”, grupa mică de la Școala de Arte „Valeriu Hanganu” din or. Cantemir (conducători-Iurie Cârhan și Marina Simion) a avut un debut reușit, clasându-se pe locul I, la fel ca și colegii lor mai marișori, dirijați de aceeași M. Simion, care al doilea an urcă pe prima treaptă a podiumului de onoare al Festivalului. Pe locul II s-a clasat Daria Petracenco de la gimnaziul „A. Pușkin” ghidată de Nadejda Coloman; locul secund a fost de asemenea cucerit și de Marcu Ambrozii de la Școala de Arte din Cantemir (conducător – M. Simion).

„Viața este în mare măsură un mister nedescifrat de noi. Avem o mulțime de întrebări fără răspuns, în jurul nostru se întâmplă fenomene neașteptate. Nu suntem ceea ce experiențele, eșecurile, dezamăgirile, întâmplările, poziția socială sau soarta a făcut din noi. Suntem ceea ce alegem să fim. Ceea ce alegem să fim în fiecare minut, de la gândurile pe care le avem și până la cele mai neînsemnate fapte ce ne apropie sau ne îndepărtează de ceea ce ne dorim atât de mult să devenim.

Cu pași repezi se apropie sărbătorile de iarnă, mai trece un an, cu reușite și insuccese. Cu atât mai plăcut faptul că nici în acest an elevii și profesorii școlii nu au uitat de Ziua internațională a persoanelor cu dizabilități. A devenit o tradiție să fie organizate anual concerte de solidaritate cu această ocazie. Cu o deosebită plăcere au asistat invitații din raion la spectacolul muzical cu genericul „Fiți eroi, luptați împreună cu noi”, organizat de către profesorul Vitalie Țupran. Alături de dascăli, învățăceii au

cântat cu dragoste și dor, reușind să transmită în inimile celor prezenți căldura și lumina tămăduitoare a speranței, a încrederii în ziua de mâine, dăruindu-le energie pozitivă și bună dispoziție. Ceea ce denotă faptul că acest gest al colectivului instituției noastre și-a atins scopul nobil, demonstrând încă o dată că viața e un cântec măret și dulce, pe care trebuie mereu să-l cântăm.

Spiritul sărbătorilor de iarnă ne aduce nu numai frumusețea acestui anotimp, dar și un prilej de bucurie și emoții pentru fiecare dintre noi, pentru toată lumea. În cultura noastră tradițională obiceiurile, datinile prezente la festivitățile de iarnă sunt o componentă perena, cu un caracter stabil și ocupă un loc deosebit.

Îată că, în ajunul frumoaselor sărbători de iarnă, în incinta Palatului de Cultură din comuna Poduri, municipiul Moinesti, România, s-a desfășurat Festivalul-Concurs Regional de Datini, Tradiții și Obiceiuri „Podureanca”, ediția a VI-a, eveniment cultural de anvergură, organizat de Școala Gimnazială „Gen. Nicolae Sova” c. Poduri și grădinița cu P.N.N2. s. Cernu, întrunind 14 colective artistice din România și R. Moldova. Magia sărbătorilor de iarnă a fost transmisă peste Prut și de elevii Școlii de Arte „V. Hanganu” din or. Cantemir (director – T. Coroi), ansamblul popular „Mocăncuța” s. Cociulia (conducător – F. Dimcea, E. Popescu) și de colindătorii de la Casa de cultura „N. Sulac” din Cantemir (director – I. Roșu). Într-un mod inedit, destul de reușit a evoluat colectivul de dansatori „Mocăncuța”. Cu rezultate bune s-au ales elevii Școlii de Arte, care au interpretat cu mult talent melodii populare. Premiul I s-a oferit Vlădeii Cârhan, Ion Munteanu a cucerit premiul publicului, ambii sunt discipolii profesoarei Inga Baran. Laura Perju s-a învrednicit de premiul III (profesoară – L. Bolocan).

Mai mulți spectatorii ne-au declarat în final că au admirat cu plăcere acest superb spectacol muzical, fiind plăcut surprinși de harul și frumusețea talenților învățăcei, ei având cuvinte de laudă și pentru dascăli. Festivalul-concurs a avut scopul de a scoate din anonimat și a readuce valorile stramoșești, dispărute din practica tradițională, promovarea și transmiterea lor din generație în generație.

VALENTINA NAȘCO, or. Leova

„Engleza – schimbare și modernizare în comunitate”,

generic dedicat serviciului nou implementat la Biblioteca Publică Raională „Valeriu Matei” din or. Leova.

Acest serviciu are câteva module – o dată în săptămână, câte 2 ore, 6 luni.

Sunt folosite următoarele metode și tehnici:

- *Dialog;*
- *Convorbirea în grup;*
- *Texte online.*

Studiază engleza pentru a călători peste hotare, a comunica, a participa la proiecte internaționale implementate în or. Leova, în scopul schimbării și modernizării orașului nostru.

În lumea viitorului e bine să cunoști limba engleză – limba perfectă pentru comunicare.

Acest serviciu este organizat în parteneriat cu reprezentanții Corpului Păcii care sunt în oraș nostru.

Vă așteptăm la Biblioteca Publică Raională „Valeriu Matei”, str. Ștefan cel Mare 61, or. Leova.

NINA CIOCANU, mun. Chișinău

Un eveniment unic

În acest articol vom menționa cum se împlinesc aceste cuvinte în rândul copiilor care-și fac studiile la școlile de muzică, *compartimentul-vioară*.

Se știe că un popor dăinuie atâta timp cât este activă cultura, limba, folclorul lui. În prezent este mai greu să păstrezi toate acestea, deoarece, spre regret, alte valori și obiceiuri își găsesc locul în viața unui popor.

Cu toate acestea, în Republica Moldova folclorul continuie să se dezvolte transmițându-se din generație în generație. La aceasta contribuie și evenimentul unic despre care vom vorbi în continuare - Festivalul-Concurs Național al Interpretărilor Violoniști „Filip Todirașcu”, având drept scop: promovarea folclorului muzical; perfecționarea măiestriei interpretative a violoniștilor; comemorarea lăutarului Filip Todirașcu.

Fiind inaugurat în anul 1992 la inițiativa dlui Andrei Ungureanu, șeful Direcției Cultură al raionului Ialoveni și a directorului Centrului Național de Creație Populară - Tudor Colac, împreună cu fiul rapsodului Vladimir Todirașcu, directorul festivalului nominalizat mai sus. Evenimentul are loc sistematic odata la doi ani, anul acesta fiind la a XIII-a ediție.

Începând cu ediția a X-a a fost inclusă și categoria copii și adolescenți (până la 17 ani inclusiv), astfel oferind posibilitatea și copiilor să se bucure de realizările lor din domeniul muzicii populare, concurând plăcut între ei.

Petrecându-se în satul Costești, raionul Ialoveni la locul de baștină al rapsodului, festivalul este însoțit de o excursie la casa părintească a lăutarului și la Școala de muzică din sat.

Toți participanții la concurs sunt menționați cu Diplome și premii bănești, încurajându-i să se pregătească pentru următoarea ediție cu noi performanțe și măiestrie.

Numai la acest festival întâlnim copii care prelungească viața muzicii populare.

**Muzica purifică sufletele
de praful vieții cotidiene
Berthold Auerbach**

Este un concurs foarte necesar, fiindcă Moldova noastră are talente muzicale. Totodată, concursul este o sărbătoare nu numai pentru public dar și pentru juriu care de fiecare data admiră cu bucurie tinerele talente.

Dacă copilului îi place muzica populară, nu este totul pierdut pentru neamul nostru. De la o fragedă copilărie se pune alfabetul muzicii populare, se însuflă și se vede că asta vine din familie.

Inițial, festivalul nu a inclus și secțiunea pentru copii, dar de câteva ediții s-a introdus și din ce în ce mai mulți copii sunt implicați, obișnuindu-se cu stilul și melizmatica populară.

Festivalul „Filip Todirașcu” rămâne a fi unul foarte important, deoarece este unicul în Republica Moldova care valorifică folclorul muzical instrumental și care promovează interpreții violoniști, perfecționând măiestria interpretativă și comemorându-l pe vestitul lăutar Filip Todirașcu.

La data de 3 decembrie 2016, Secția Cultură Ialoveni a organizat cea de a XIII-a ediție a Festivalului-Concurs Național al Interpretărilor Violoniști „Filip Todirașcu”, secțiunea maturi. Evenimentul s-a desfășurat în incinta Casei raionale de cultură Ialoveni.

La eveniment a fost prezent președintele raionului Ialoveni – Anatolie Dimitriu, care a venit cu un mesaj de felicitare pentru participanții în concurs și care a adus sincere mulțumiri organizatorilor acestui frumos eveniment. Cu mesaj de salut a mai venit și Aliona Strâmbeanu – șef Direcția arte, învățământ artistic și industrii culturale din cadrul Ministerului Culturii, Tudor Grigorița – șef Secție Cultură Ialoveni, Vladimir Todirașcu – fiul rapsodului, directorul A.O „Filip Todirașcu” și Natalia Petrea, primarul satului Costești. În concurs au participat 8 instrumentiști, atât din Republica Moldova cât și din România. Ca și ediția trecută, cu Premiul Mare a plecat acasă, cel mai tânăr dintre concurenți.

ALA GROSU, s. Manoilești, r. Ungheni

Colind

Sculati, sculați boieri mari
Florile dalbe, floare de măr
Nu vă vinu nici c-un rău
Florile dalbe, floare de măr
Dar vă vin cu Dumnezeu
Florile dalbe, floare de măr
Dumnezeu e mititel, mititel și-nfășețel
Florile dalbe, floare de măr
Fașa dalbă de mătase
Florile dalbe, floare de măr
Să-i fie moale la oase
Florile dalbe, floare de măr

Chitiuța-i de bumbac
Florile dalbe, floare de măr
Să-i fie moale la cap
Florile dalbe, floare de măr
Două mere, două pere
Florile dalbe, floare de măr
Și-ntruspatru-ngemănate
Florile dalbe, floare de măr
La mulți ani cu sănătate.

În prezent colindele nu mai răsună cum răsunau odată, menirea

lor fiind vestirea nașterii Domnului, acestea erau fredonate în ajunul Sfântului Vasile, în seara de 13 ianuarie. Specifică satului Mănoilești este colinda „Florile dalbe, floare de măr” care ne-o împărtășește doamna Dina Olei, la rândul ei învățând-o de la bunica Vera Gorincioi (născută în 1910). Fetele mergeau din casă-n casă colindând, drept mulțumire primeau de la gazdă colacul împletit în patru și bacșiș.

LILIA FULGA, or. Edineț

„Aprindeți luminile”

In tumultul sărbătorilor de iarnă, la 17 ianuarie 2017, Casa raională de Cultură Edineț a găzduit ediția a IV-a a Festivalului raional de colinde „Aprindeți luminile”. Sărbătoarea a fost organizată de Secția Raională Cultură Edineț cu susținerea financiară a Consiliului Raional, având drept scop promovarea scenică a obiceiurilor și tradițiilor, ce se practică la sărbătorile de Crăciun și Anul Nou prin valorificarea și conservarea materialului folcloric, interpretat la sărbătorilor de iarnă.

Cu mesaj de salut a venit în fața celor prezenți dna Angela Bazatin, șef Secție Cultură și dna Diana Dicusarî, director CNCPPPI.

Rând pe rând au evoluat cele 16 colective – formațiile folclorice: „Colinda” din or. Edineț, „Codreanca”, s. Chetroșica Nouă, „Sălcioara” de la Cepeleuți, „Goleanocica” – s. Goleni, „La izvoare”, s. Trinca, „Floare de dor”

din Lopatnic, „Hăncuțele” – s. Hancăuți, „La castel”, s. Gordinești, „Târnoveanca”, s. Târnova, „Ciugurașii” – s. Ruseni, „Lăutar” din s. Ruseni, „Stejarii”, s. Terebna, „Vișoreanca” din Vișoara, „Mărgaritarele” – Rotunda, „Fluierașii”, s. Rângaci, „Ciuguraș”, s. Chiurt, „Corpăceanca” din s. Corpaci, care au adus în scenă farmecul sărbătorii prin colinde inedite de Crăciun. Au bucurat publicul spectator și evoluarea celor 12 soliști.

Frumoasele succese ale colectivelor artistice, în mare parte, se datorează și participării la activitățile culturale a primarilor și a funcționarilor din APL locale.

Toți participanții au primit tradiționalul colac, diplomă de participare și premii bănești.

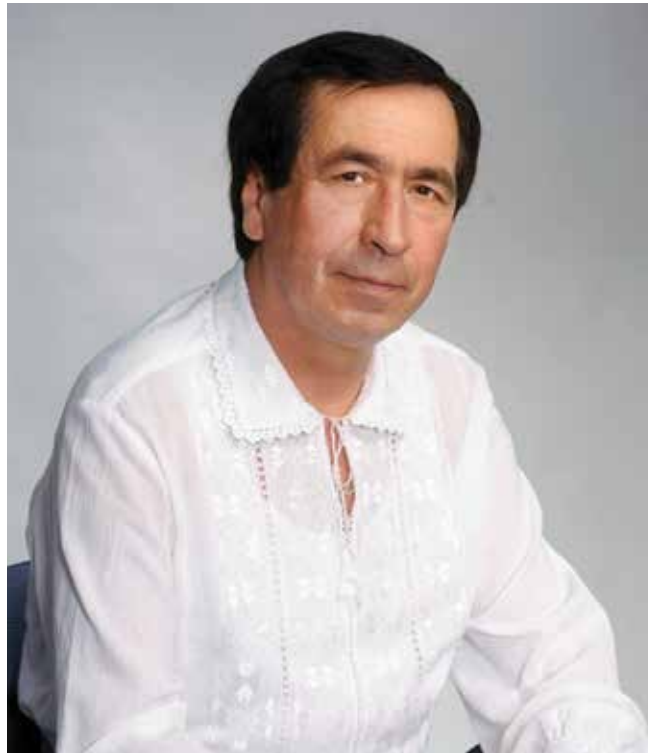
Această frumoasă sărbătoare sperăm, că a fost de bun augur și rămânem cu gândul că toate aceste tradiții, obiceiuri vor fi valorificate și promovate de toți bunii oameni de credință din raionul nostru încă mulți ani înainte.

dr. MARIANA COCIERU

MAESTRUL ION DASCĂL — DESTINUL ARTISTULUI ÎMPLINIT

Renumitul muzician, instrumentist, dirijor, compozitor și profesor Ion Dascăl, Artist al Poporului, surprinde lumina zilei la 2 februarie 1952 în familia lui Toader Dascăl și Irina Chistol, originari din s. Pelinia, r. Drochia. Născut într-o dinastie de lăutari, copilul Ion își va cultiva pasiunea pentru arta muzicală tradițională în sânul familiei, avându-l ca îndrumător pe propriul părinte, notoriu lăutar și dirijor al tarafului *model* de la Casa de Cultură din Pelinia, laureat al concursurilor raionale și unionale. Colectivul artistic format, în mare parte, din rudele familiei Dascăl: un unchi din partea mamei era toboșar, altul din partea tatălui cânta la acordeon, fratele tatălui, Petre Dascăl – la contrabas, nepotul Dumitru Țurcanu – la saxofon

și vioară, cumnatul Efim Diaconu – la vioară și clarinet, un alt nepot, Gheorghe Rogac – la țambal, Toader Dascăl (tatăl lui Ion Dascăl) – la trompetă, vioară, acordeon și la toate instrumentele pentru fanfară. Tatăl protagonistului, pe lângă munca de țaran în colhoz, ducea și o activitate de director al căminului cultural și dirijor de fanfară, iar mama lucra la cultivarea tutunului. Irina Dascăl avea un auz muzical fin și cânta doar cu vocea, mai mult în mediul familiei. Deseori era surprinsă de către fiul ei Ion acordând vioara soțului înainte de vreo petrecere. De la vârsta de 5 ani, Ionică, sub tutela tatălui, deprinde să cânte la acordeon, ajungând treptat printre lăutarii tarafului, participând cu aceștia la nunți, cumetrii etc. Printre primele piese auzite și interpretate au fost: „Radu Mamei”, „Tinerel m-am însurat”, numeroase romanețe etc. În anul 1959 Ion este elev în clasa I în Școala Medie din localitate. Cu o deosebită satisfacție își amintește de faptul că prin clasa a III-a, deși era eminent și avea afișată fotografia pe pannelul de onoare a școlii, a ajuns a fi și „vedeta” gazetei de perete *Chipăruș*, desenat cum bate toba la o petrecere. A avut o copilărie frumoasă, chiar dacă a fost întretăiată și de momente dificile. De la tatăl său, care era și profesor de muzică, ia primele lecții de morfologie a muzicii etnice, învățând, totodată, să stăpânească și vioara. Din mărturisirile maestrului aflăm că până la vârsta de 15 ani, cea mai mare școală de muzică (numită de el „conservator”), care i-a cizelat talentul, au fost nopțile fără odihnă alături de lăutarii satului.

După finalizarea clasei a VIII-a, în anul 1967, decide să-și încerce norocul la Colegiul de Muzică „Ștefan Neaga”. Inițial susține examenele de admitere la Catedra *Instrumente populare*. Impresionat de prestața tânărului

de la Pelinia, muzicologul Loghin Țurcanu, cadru didactic al colegiului, îi propune să mai susțină un examen la Catedra *Teorie și compoziție*. Obținând cu succes o notă maximă, ajunge învățăcel al renumiților muzicologi Loghin Țurcanu și Nisan Șehtman (pseudonimul Isai Ilie). În anul II de studii (1968) se angajează la Școala-internat nr. 1 din Chișinău în funcția de dirijor și conducător al orchestrei de muzică populară. Peste un an, diriguiește Orchestra de Muzică Populară „Mărțișor”, afiliată Casei Tineretului din Chișinău. În 1970 este invitat să activeze în calitate de solist-instrumentist în Orchestra de Muzică Populară „Fluieraș” a Filarmonicii de

Stat din Moldova, condusă din 1958 de virtuosul violonist, dirijor, compozitor, actor de cinema, Artist al Poporului al URSS, Serghei Lunchevici, pe care, o abandonează pentru o perioadă scurtă în favoarea continuării studiilor la colegiu. În 1972, după apariția primului fiu, Marcel, este nevoit să plece la Bălți, unde, timp de 8 ani, activează în calitate de dirijor al Orchestrei de Muzică Populară „Barbu Lăutarul” și profesor la Colegiul de Muzică din oraș. Printre discipolii lui Ion Dascăl se află: Valeriu Hanganu – vestit trompetist, solist în orchestrele „Barbu Lăutarul” din Bălți și „Lăutarii” din Chișinău; Gheorghe Severin – solist-instrumentist în Orchestra „Lăutarii” din Chișinău, Artist Emerit; Ion Surguci – țambalagi în Orchestra Ministerului de Interne; Nicolae Dogotaru – dirijor al Orchestrei Operei Naționale.

În această perioadă Orchestra „Barbu Lăutarul”, condusă de dirijorul Ion Dascăl, dobândește un statut deosebit, interpretând cu predilecție melodii din nordul Moldovei și Bucovina. La diferite concursuri internaționale și naționale obține mai multe performanțe. În anul 1975 este Laureat al Festivalului Folcloric Internațional al Țărilor Dunărene; în 1977 – al Festivalului „Holda de aur” din România; iar cea mai mare apreciere au obținut-o în 1978 la Primul Festival Unional de Creație Populară, învrednicindu-se de Medalia de Aur. În acest interval maestrului i s-a conferit și titlul „Lucrător Eminent al Culturii URSS”. În Orchestra „Barbu Lăutarul” dirijorul Ion Dascăl a muncit asiduu alături de dinastia de muzicieni-instrumentiști Ștefăneț și interpreta Tamara Chițaniuc.

În anii 1975-1980 își continuă studiile la Institutul de Stat de Arte „Gavriil Musicescu”. Muzicianul Ion Dascăl în calitatea sa de compozitor și aranjour a scris peste 2000

Familia Dascăl: Toader (tata), copiii Petrea, Ion, Nina, Irina (mama)

Ion Dascăl cu fiii Marcel și Cătălin

de compoziții inedite, prelucrări și aranjamente muzicale pentru majoritatea interpreților vocaliști și instrumentiști din Republica Moldova și România, activitate pe care o continuă și astăzi. Primele aranjamente le va face fiind student în anul I la Colegiul de Muzică „Ștefan Neaga”. Aceste încercări erau expediate tatălui său pentru a fi interpretate în cadrul tarafului. Începând cu anul II va scrie și pentru Orchestra de instrumente populare a colegiului.

În 1980, la 28 de ani, este invitat de maestrul Dumitru Blajinu pentru a candida în cadrul concursului dirijorilor la Radioteleviziunea Națională. În urma preselecției este angajat ca dirijor secund al Orchestrei de Muzică Populară „Folclor”, activând aici până în 1987, perioadă în care și-a confirmat statutul de compozitor, aranjour și dirijor al unei orchestre profesionale, contribuind, alături de conducătorul și prim-dirijorul orchestrei Dumitru Blajinu, la consolidarea colectivului artistic prin cizelarea la rang de profesionalism a repertoriului și a interpretării instrumentale, având ca fundament patrimoniul cultural intangibil al românilor din Republica Moldova. Aici va colabora prodigios și necondiționat cu nume notorii ale muzicii populare instrumentale și vocale, pentru o parte din ei semnând și aranjamente: Ignat Bratu, Ion Carai, Sergiu Pavlov, Sergiu Crețu, Simion Profis, Leonid Moșanu, Vasile Iovu, Constantin Baranovschi, Anatol Golomoz, Nicolae Glib, Teodor Negară, Ion Bas, Angela Păduraru, Alexandru Lozanciuc, Valentina Cojocar, Veronica Mihai, Nina Ermurache etc. Momentul de resuscitare a muzicii tradiționale autentice este atribuit de către majoritatea istoricilor, teoreticienilor și criticilor artei muzicale anume acestei etape, când la pupitrul dirijoral al Orchestrei „Folclor” se aflau aceste două personalități notorii ale muzicii naționale. Pentru protagonistul interviului din cadrul colecției „Arhiva de voci”, activitatea din cadrul „Folclorului” i-a deschis și o pagină nouă, necunoscută încă, legată de munca în studio, care i-a dezvoltat cunoștințe în dome-

niul înregistrării sunetului, descoperindu-i oportunitatea de a percepe profund calitatea muzicii înscrise pe bandă. În studio a lucrat cu renumiți maeștri sunetiști ca: Petrică Sârbu, Victor Bocicovar, Boris Caranicolov, mai târziu cu Veaceslav Butucel, Veaceslav Castraveț și Andrei Lifenco. Cu ultimul colaborează până în prezent.

Paralel cu activitatea dirijorală profesează și în calitate de lector la Catedra *Instrumente populare* a Institutului de Stat de Arte din Chișinău (1981-1986).

În 1987 maestrul este transferat de la Radioteleviziune la Filarmonica Națională „Serghei Lunchevici”, prin concursul și la solicitarea directorului Filarmonicii Mihail Murzac. Susținut fiind și de Victor Copacinschi, care era la moment dirijor al Orchestrei „Rapsodia”, Ion Dascăl inițiază renovarea fostului colectiv al Tarafului de Muzică Populară „Mugurel”, care a fost înființat în 1966 pe lângă Filarmonica de Stat din Chișinău, condus inițial de către dirijorul Valeriu Negruzzi (1966-1969), apoi de instrumentistul Alexandru Vacarciuc (1969), și care s-a destrămat în 1976, în locul lui constituindu-se „Rapsodia”. Sub auspiciul profesionalismului lui Ion Dascăl, orchestra reînființată devine un adevărat laborator de creație pentru instruirea și afirmarea tinerelor talente promițătoare ale artei muzicale naționale. În același timp, au fost readuși foștii membri ai Tarafului „Mugurel”: Vasile Marin, Anastasia Istrati, Ion Bas. Treptat contingentul soliștilor a fost completat cu nume noi: Mihai Ciobanu, Ileana Țurcanu, Antonina Darienco, puțin mai târziu – Tamara Chițaniuc, Ioana Căpraru, Dumitru Gheorghiu, Nicolae Glib, Nicolae Sulac, Zinaida Julea, Ana Barbu, Olga Ciolacu, Timofei Rusu, Nicolae Robu, Valentin Golomoz, Victor Bahov, Marcel Dascăl, Ion Croitoru, Veaceslav Tănase, Petrea Dascăl etc.

Ani la rând Orchestra „Mugurel” a fost cea care a acompaniat promotorii Festivalului-concurs al interpreților de cântec folcloric „Maria Drăgan”, desfășurat la Bălăurești,

Nisporeni; și ai Festivalului-concurs al formațiilor de fluieriști „Nistrule cu apă lină”, organizat la Corjova, Criuleni. În același context, putem menționa și aportul orchestrei la susținerea soliștilor participanți la secțiile „Interpretare” și „Compoziție” în cadrul a 8 ediții ale Festivalului-concurs al interpreților de române „Crizantema de argint”. Meritul artistului Ion Dascăl constă în faptul că prin repertoriul promovat de Orchestra de Muzică Populară „Mugurel” a fost readus în prim-plan folclorul muzical tradițional al românilor din Basarabia. Cântecul autentic „îmbrăcat în haina lui adecvată”, a ajutat la înlăturarea lacunelor existente la acea oră în etnomuzicologia națională.

Inspirate din tezaurul cultural imaterial, aranjamentele, prelucrările și compozițiile maestrului Ion Dascăl au devenit creații de succes, interpretate de iubitorii de folclor ca produse autentice, tradiționale ale poporului. Printre cele mai renumite și inedite lucrări, semnate de Ion Dascăl, se evidențiază piesa „Ceasul”, scrisă în 1985 — o melodie de concert, având la bază materialul folcloric. Această compoziție este înregistrată în fondurile Radioteleviziunii Naționale de violonistul Valeriu Hâncu, laureat al numeroaselor festivaluri unionale și internaționale. „Suița de melodii pentru nai” interpretată de Vasile Iovu, „Piesa de concert pentru trompetă” cântată de Valeriu Hanganu, de asemenea s-au evidențiat în creația lui Ion Dascăl. Enumerăm și alte melodii cunoscute, devenite șlagăre:

„Lume, lume, gura ta”, „Bădișorul meu” în interpretarea Tamarei Chițaniuc; „Cântecul și dragostea”, „M-a trimis puicuța ieri” – Nicolae Sulac; „Drag mi-i satul și câmpia” – Teodor Negară; „Eu la nuntă am venit”, „Are mama doi feciori” – Valentina Cojocar; „Hai cu brâul” – duetul Valentina Cojocar și Nicolae Glib; „Am o țară și un neam”, „Zâna, mamei Zână”, „Nunta de boieri”, „Păhăruț cu floricele” – Zinaida Julea; „Jucați Hangu-n patru părți” – Veronica Mihai; „Hai, hai cu căruța...”, „Am plecat copil din sat”, „Am avut o surioară” – Mihai Ciobanu; „Tare-i bine pădurar”, „Mult îmi place să petrec”, „Merg prin sat, lumea mă-ntreabă...”, „Două mame pentr-o fată” – Nicolae Glib; „Jocul ista-mi place tare” – Olga Ciolacu; „Trăiască bărbatul meu...”, „De-ar fi omul ca și floarea”, „Părinte drag” – Ana Barbu; „Cântec de nuntă”, „Cine-i om de omenie” – Vadim Gheorghelaș; „Jucați sârba, băieți, bine”, „Polcuța” – Ioana Căpraru; „Îți cânt, mamă, dorul meu”, „Hai, noroc...” – Alexandru Lozanciu; „Seară bună”, „Ghilabaua” – Maria Sarabaș; „Măi Ioane, Ionele”, „Chiriac” – Margareta Clipa etc. Actualmente, Ion Dascăl colaborează cu tineri interpreți de muzică populară pentru care semnează piesele (prelucrare, compoziție): „Are pasărea doi pui”, „Azi e

zi de sărbătoare” – Mihai Grosu; „Vai sărmana Basarabia”, „Cine nu-i de omenie” – Angela Ciocina; „La oglindă”, „Ia uități-vă la mine” – Rodica Buhnă; „Dragă mamă, dragă tată”, „Sârba cu nemurele” – Tatiana Martin; „La fântâna lui Gheorghită”, „Ascultă, lume, la mine” – Igor Rusu etc.

În urma unei conlucrări fructuoase a maestrului Ion Dascăl cu scriitorul Iulian Filip, în 1988 apare culegerea pentru copii „Colacul marele – frate bun cu Soarele”, unde compozitorul notografiază 19 cântece pentru cei mici pe versurile autorului.

La 60 de ani, muzicianul Ion Dascăl reușește să editeze cu sprijinul Ministerului Culturii două volume, „Are mama doi feciori” (Chișinău, 2012), „Un neam, o viață, un destin” (Chișinău, 2012), care cuprind creații semnate de dumnealui. De menționat sunt și aparițiile în domeniul discografic. Palmaresul realizărilor dirijorului Ion Dascăl și ale Orchestrei „Mugurel” constituie peste 80 de albume cu piese interpretate, în exclusivitate, de orchestră și interpreți din Republica Moldova și România. În anul 2016 Biblioteca Națională a Republicii Moldova, în colaborare cu Institutul de Filologie al AȘM, au editat video-DVD-ul *Ion Dascăl – folclorul muzical și destinul artistului împlinit*, volum din cadrul proiectului *Arhiva de voci: Interviuri cu personalități din domeniul culturii*, care cuprinde materiale video și foto referitor la viața și activitatea

Ion Dascăl cu soția Rodica Buhnă

dirijorului. La ora actuală muzicianul Ion Dascăl înscrie aproximativ 49 de ani de activitate prodigioasă la prosperarea tezaurului folcloric național.

Pentru merite incontestabile la valorificarea și promovarea patrimoniului muzical tradițional compozitorului Ion Dascăl i-au fost conferite distincțiile: în 1991 – Artist Emerit, 1993 – Om Emerit, în 1995 – Medalia „Meritul Civic”, 2002 – Cavaler al Ordinului „Gloria Muncii”, 2010 – Artist al Poporului. Cu ocazia împlinirii a 65 de ani de la nașterea maestrului Ion Dascăl și 50 de ani de la fondarea Orchestrei de Muzică Populară „Mugurel”, la 2 februarie 2017 i-a fost organizat un concert jubiliar în cadrul căruia au evoluat *artiștii-soliști*, care activează sau au colaborat cu orchestra și conducătorul acesteia.

La mulți ani, Maestre Ion DASCĂL!

La mulți ani, Orchestra „MUGUREL”!

LUDMILA NEGRI, specialist principal, Secție Cultură și Turism Fălești

Festivalul raional al tradițiilor și obiceiurilor de iarnă „Să trăiți, să-nfloriți!” la Fălești

formația folclorică „Baștina” din or. Fălești, conducător Valeriu Negri. Toate colectivele au prezentat un florilegiu de colinde inedite, alături de care s-au evidențiat și soliști, precum Igor Mahu și Ilinca Zubic din Fălești cu „Am pornit cu colindatul”, Dilion Elena din Izvoare – „Bunii mei creștini”, Irina Chirinciuc din Năvârneț – „Bună seara, Moș Crăciun” și „Aprindeți luminile”, Cătălina Stoian din Pruteni – „Larg deschideți poarta”, Maria Negoită din Valea Rusului – „Colind de Crăciun”, Tamara Railean și Irina Timuță din Sărata Veche – „În seara de Crăciun” și, respectiv, „Noaptea de Crăciun” și „Colind de iarnă”.

Pe parcursul festivalului s-au perindat cetele de urători, de feciori ai satelor noastre, care au adus urarea tradițională din preajma Anului Nou, plugușor care a păstrat scenariul ritualic al unei invocări magice cu substrat agrar, însoțit de strigături, pocnete de bici, sunete de clopoței și „buhaiul” care imită mugetul boilor. Urături

tradiționale inedite au prezentat apreciații urători ai culturii făleștene – Pavel Hodobină din Hiliuți și Alexei Pavlinciuc din Călugăr.

Perioada sărbătorilor de iarnă este o veritabilă stagiune de teatru folcloric. „Teatrul popular” cuprinde producții dramatice populare precum jocurile cu măști, teatrul de haiduci și teatrul cu subiecte istorice. Astfel, jocurile cu măști zoomorfe, care s-au păstrat prin tradiție la Fălești, însoțite de muzica interpretată la diferite instrumente, au transmis prin texte cântate sau strigate, prin măști, recuzită, dansuri, acte și gesturi rituale, formule magice, vestea morții și renașterii divinității adorate, urări de sănătate, rod bogat, împlinirea dorințelor în noul an. Au venit în scenă „Ursul” din localitățile Fălești și Scumpia, „Capra” din Călugăr și Valea Rusului, „Căluțul” din Bocani. Și fiindcă

În ziua de 25 decembrie 2016, în incinta Palatului raional de Cultură „Mihai Volontir” din Fălești, au salutat cu mare bucurie Nașterea Domnului 14 colective artistice, păstrătoare ale tradițiilor populare autentice, sosite din întreg raionul la Festivalul tradițiilor și obiceiurilor de iarnă „Să trăiți, să-nfloriți!”. Cu prilejul evenimentului a adresat felicitări dl Grigore Budu, șef Secție Cultură și Turism Fălești. Domnia sa a urat celor prezenți pace-n suflet, realizări personale și profesionale, bucurii în anul care ne sosește.

Colindatul deschide amplul ciclu al sărbătorilor de iarnă, legate nemijlocit de serbarea Nașterii lui Iisus, schimbarea anului, și reprezintă cele mai răspândite și spectaculoase obiceiuri. Colindatul de Crăciun a devenit cel mai important ciclu sărbătoreț popular tradițional, cel mai bogat și colorat prilej de manifestări folclorice. Farmecul melodiilor și textelor poetice ale colindelor este inegalabil, ceea ce a demonstrat la început de sărbătoare

ne bate la ușă Anul Cucoșului, „Cucoșul” s-a prezentat cu urări tradiționale din localitățile Fălești, Valea Rusului și Gara Fălești. Nu a rămas în umbră nici drama populară. „Jianul” a fost adusă în scenă de colectivul Școlii de Muzică Fălești, director Mihaela Mamai.

Pe scena festivalului au urcat numeroși artiști populari, cete de colindători și urători, formații folclorice, care au avut ca scop valorificarea și promovarea tradițiilor și obiceiurilor de iarnă autentice. Au bucurat publicul spectator formațiile folclorice din localitățile Hiliuți, cond. Maria Medvețaia, „Doruleț” din Călugăr, cond. Mihai Grinciu, „Vatra” din Izvoare, cond. Elena Dilion, „Busuiocul” din Valea Rusului, cond. Eugenia Cazacu, „Țărăncuța” din Pârlița, cond. Elena Grincu, „Sălcioara” din Năvărneț, cond. Petru Popușoi, „Crizantema” de la Gara Fălești, cond. Silvia Pascal, „Bocănencele” din Bocani, cond. Maria Dreglea. A încheiat programul festivalului formația folclorică „Scumpianca” din Scumpia, cond. Valeriu Vrajitoru, cu un repertoriu bogat și divers.

Pe final de eveniment, președintele raionului Fălești, dna Iraida Bînzari, a remarcat că participanții la festival au făcut frumoasă sărbătoarea, că, întâi de toate, trebuie să fim pătrunși de sensul profund al cuvintelor rostite de colective în scenă. Ceea ce ne deosebește în politica de globalizare este puterea obiceiului și a credinței. Suntem norocoși că avem obiceiuri diferite, inedite – tradițiile noastre. Acest lucru de „sfânt”, care ne leagă de moși-strămoși, nu cere mult talent, ci mult suflet, multă dragoste pentru cei ce au fost înaintea noastră și deaceia noi transmitem această carte de vizită a neamului copiilor noștri. Domnia sa a menționat, că tresare sufletul la auzul unei colinde, a unui frumos obicei ca „Ursul”,

„Capra”, lucruri care ne fac să fim inediți absolut în întregul areal european, pentru că nicăieri în lume nu există niște tradiții atât de frumoase. Dna Președinte a reiterat, că cei din scenă sunt cei care pun preț real pe lucrurile de frumos și sfânt, și fac lucrurile acestea, menționând, că a primit o revelație deosebită la auzul frumoaselor colinde care au răsunat.

Pe toți cei prezenți a impresionat amenajarea Palatului de Cultură, dar și expoziția cu tematica iernii a elevilor Școlii de Arte Plastice „Gheorghe Vrabie” din or.Fălești, director Damian Furdui.

Festivalul a fost apreciat prin autenticitatea materialului prezentat, vestimentația și recuzita adecvată repertoriului, măiestria interpretativă și cultura scenică. Participanților li s-a oferit diplome, colaci și dulciuri.

Fie ca aroma de brad, colindele și mirosul de iarnă să vă umple inimile de bucurie, sufletele de liniște și viața de împliniri. Iubirea, Înțelepciunea și Generozitatea să vă fie călăuză în 2017!

ALLA GRĂJDIANU, șefa bibliotecii publice Obreja Veche, Fălești

Mai competenți și mai profesioniști..

Datorită Programului Novateca, bibliotecile au devenit un spațiu comunitar vibrant adaptat necesităților moderne de informare. În urma lansării „Fondului de repli-

care a serviciilor de bibliotecă”, 8 biblioteci din r. Fălești (BP: Ilenuța, Hiliuți, Răuțel, Glinjeni, Bocani, Doltu, Taxobeni, BPR „M. Eminescu”) au replicat SMB „Creștem împreună cu biblioteca” de la BP Obreja Veche. Bibliotecarele au avut posibilitatea de a se vizita una pe alta pentru un schimb de experiență, pentru a prelua modele de activități și bune practici. La fiecare vizită de studiu, bibliotecare-gază prezenta (PP) câte o activitate model, iar bibliotecarele la rândul lor își înfățișau activitățile organizate pe parcursul săptămânii. În total, în perioada august-octombrie 2016 au avut loc 77 activități educative și distractive, unde au participat 569 membri ai serviciilor, având ca scop creșterea intelectuală și dezvoltarea diferitor abilități raționale ale copiilor. Bibliotecarele au avut frumoasa ocazie de a descoperi și implementa noi idei, de a socializa și de a învăța unii de la alții. Aceste vizite au fost destul de benefice atât pentru dezvoltarea personală, cât și pentru cea profesională, oferindu-ne posibilitatea să ne cunoaștem mai îndeaproape, iar între bibliotecare s-a „închegat” o prietenie strânsă. Acești 8 bibliotecari au devenit mai competenți și mai profesioniști, mai hotărâți pentru a aduce schimbarea în instituțiile lor.

ELENA NEDELICIUC, doctorandă, Institutul de Filologie, AȘM

Plurivalența în sociolingvistică și onomastică

Anatol Eremia - lingvist, specialist în onomastică, doctor habilitat în filologie, profesor cercetător, director de proiecte științifice în cadrul Institutului de Filologie al Academiei de Științe a Moldovei. S-a născut la 3 iulie 1931 în orașul Cahul, în familia profesorului de școală Ilie Eremia. Absolvent al Școlii medii nr. 2 din Cahul. În anii 1952-1957 și-a făcut studiile superioare la Universitatea de Stat din Chișinău, Facultatea de Filologie. Din 1957 până în 1961 este doctorand la Institutul de Limbă și Literatură al Academiei de Științe a Moldovei, conducător științific fiindu-i acad. Nicolae Corlăteanu. În 1967, angajat deja cercetător științific la acest Institut, susține teza de doctor în filologie cu titlul *Cercetări în domeniul toponimiei moldovenești*, pe atunci domeniu de pionerat în spațiul basarabean. A debutat pe tărâmul științelor filologice încă de pe când era student, susținând rubrici permanente în reviste și ziare. Pe parcursul anilor a publicat peste 400 de lucrări științifice: monografii, broșuri, dicționare, ghiduri informative și normative.

Edițiile de carte publicate: *Nume de persoane. Dicționar antroponimic* (1964, 1968, 1974, în colaborare), *Nume de localități* (1970), *Contribuții la studiul formării cuvintelor* (1979), *Unitatea patrimoniului onomastic românesc* (2001), *Dicționar geografic* (2005), *Dicționar de nume geografice*

(2005), *Dicționar explicativ și etimologic de termeni geografici* (2006), *Meleaguri străbune. Cahulul în timp și spațiu* (2007), *Localitățile Republicii Moldova. Ghid informativ-documentar* (2008, 2009, în colaborare), *Dicționar geografic universal* (2009, 2014), *Chișinău. Istorie și actualitate. Ghidul străzilor* (2012) ș.a.

S-a manifestat magistral în știința numelor proprii (onomastică) și, în special, a numelor topice (toponimie), realizând în același timp și lucrări în alte domenii ale lingvisticii (lexicologie, istoria limbii, dialectologie, terminologie, etimologie). A fundamentat dezvoltarea științifică a onomasticii generale și a studiat în toată complexitatea terminologia entopică și toponimia românească din spațiul geografic pruto-nistrean.

În 2016, an aniversal pentru Domnia Sa (85 de ani de la naștere), vede lumina tiparului lucrarea fundamentală semnată de Anatol Eremia – *Studii de sociolingvistică și onomastică* (Chișinău, 284 pag.), volumul punând în evidență activitatea științifică de aproximativ 60 ani ai lingvistului. În această lucrare pune în dezbatere probleme de primă importanță și de vădită actualitate în lingvistică și mult discutată în societatea noastră.

Capitolul *Sociolingvistică* întrunește capitole de sinteză referitoare la raportul dintre limbă și societate, rolul limbii ca mijloc principal de comunicare și ca factor de prim ordin în procesul de integrare a societății, starea actuală a limbii române ca limbă oficială în spațiul basarabean. Sunt analizate și unele opinii privind glotonimul *limbă moldovenească*. Aceste aspecte și probleme și-au găsit soluționare în studiile: *Unitatea etnolingvistică românească; Mărturii ale unității de limbă și istorie a românilor; Limba română – factor primordial în procesul de integrare și consolidare a societății; Patimile limbii române în autonomii; Motivația lingvistică: aspecte sociale, culturale, istorice*. Importante sunt concluziile autorului: „în spațiul carpato-danubiano-pontico-nistrean există o singură limbă romanică – *limba română*; prin dispoziții și directive oficiale o limbă

nu poate fi restrucurată, nu i se poate schimba caracterul obiectiv și statutul ei natural firesc”.

De menționat sunt studiile din capitolul II - *Onomastică: Premisele teoretice în studiul toponimiei; Identitatea toponimică românească; Lexicul social-istoric în toponimia basarabeană; Hidronimia pruto-nistreană; Toponimia de origine entopică; Fauna carpatină în onomastica și tradițiile populare românești; Ortografierea numelor geografice; Originea toponimelor: controverse de opinii, etimologii false*. Cercetările efectuate converg la următoarele concluzii de esență. *Onomastica* este o disciplină lingvistică, înrudită cu istoria limbii, lexicologia, derivatologia, etimologia, dialectologia și nemijlocit legată de istorie, etnografie, geografie. *Toponimia*, ca ramură a *onomasticii*, trebuie studiată în primul rând de lingviști, cu aplicarea metodelor lingvistice de studiere: comparativ-istorică, tipologică (în plan lexical-semantic și structural-derivațional), cartografică, statistică etc. Adevrate sunt și principiile de abordare a problemelor de toponimie: sincronice (static, actual, pe orizontală în timp) și diacronice (evolutiv, istoric, pe verticală în timp).

Vin să întregesc activitatea științifică a savantului Anatol Eremia și cele patru volume de carte apărute în același an aniversar 2016: *Atlasul hidronimic al Republicii Moldova* (Chișinău-Iași, 2016, 185 pag.); *Tezaurul toponimic românesc. Arealul Cahul* (Chișinău-Iași, 2016, 245 pag.); *Tezaurul toponimic românesc. Arealul Cantemir* (Chișinău-Iași, 2016, 226 pag.); *Județul Cahul. Dicționar enciclopedic* (Chișinău, 2016, 430 pag.). Sunt lucrări cu caracter complex și interdisciplinar, sunt studii originale, inedite și de incontestabilă valoare științifică.

Reflecții asupra activității științifice a lingvistului A. Eremia, prin aprecieri și critici ale specialiștilor din domeniu, sunt concentrate în câteva pagini în interiorul lucrării. Impresionează profunzimea aprecierilor exprimate lingvistului de către personalități notorii ale științei și culturii naționale. Cunoscutul lingvist *Anatol Ciobanu*, membru corespondent al

AȘM menționează: „Toate lucrările omului de știință Anatol Eremia iradiază dragostea nețărmuită pentru pământul strămoșesc, pentru neamul nostru multimilenar, dovedesc din plin și pun în evidență unitatea spirituală, etnică, istorică și culturală a românilor de pretutindeni. Studiile sale invită cititorii să mediteze în modul serios asupra trecutului, prezentului și viitorului limbii române”. Academicianul *Mihai Cimpoi* apreciază substanțial

activitatea în domeniul științelor lingvistice a omului de știință Anatol Eremia: „Ceea ce realizează zi de zi prof. Anatol Eremia este un lucru extrem de important și necesar, pentru că denumirile noastre de locuri și localități nu sunt niște cuvinte obișnuite, ci adevărate documente de limbă, istorie și cultură”. Remarcă, pe bună dreptate, doctorul în filologie *Gheorghe Bolocan* (București): „Anatol Eremia a efectuat o muncă științifică enormă în

Basarabia, deosebit de importantă și prețioasă. A colectat prin anchete de teren și a studiat terminologia entopică și toponimia românească în toată complexitatea lor”.

În concluzie, susținem că studiul este unul dintre cele mai valoroase lucrări de profil, fiind un izvor de informare și un suport temeinic în realizare noilor studii de lingvistică și sociolingvistică românească.

DRĂGĂLINA MIHALCEAN, profesoară de limba/literatură română, IPLT „C. Stere”, Soroca

Dor de Eminescu

Din criză permanentă de timp, din cauza grijilor și problemelor cotidiene, tot mai des uităm de odihnă. Și nu mă refer atât la odihnă fizică, cât la cea a sufletului. Acest „ghem transparent”, adăpost al tuturor trăirilor și sentimentelor noastre are nevoie de nițică tihnă. Și oare există un mod de relaxare mai plăcut decât poezia, mai ales dacă e vorba de cea eminesciană? Lucrările marelui Eminescu dețin puterea magică de a ne transfera într-o lume a reveriei, într-o lume unde sufletul capătă liniștea atât de mult așteptată.

Citind poeziile lui Mihai Eminescu, îți imaginezi că ai evadat din această lume grăbită într-un loc feeric, într-un colț de natură... pură, inocentă, verde. Îți imaginezi că te plimbi de-a lungul unei ape atât de curate, încât îți oglindești și sufletul în ea. Ești asemenea unui prinț „Ce se uit-adânc în ape/ Cu ochi negri și cumiți”. Apoi se ivește dorința de a te odihni la umbra teiului „Ce cu flori pân-în pământ/ Un izvor vrăjit ascunde”. Ai impresia că ești învăluit în mici bulgări de lumină, căci florile teiului își revarsă mireasma până în cele mai ascunse colțișoare ale inimii tale. Iar noaptea, când somnul îți cuprinde întreaga ființă „Sub lumina blândeii lune”, la sigur vei trăi vise dulci. Uiți de griji, de probleme, de invidie sau de ură. În astfel de clipe te afli în armonie totală cu natura, îți dai seama cât este de important să știi a prețui viața, a te bucura de lucrurile mărunte ale acesteia.

Cu prilejul zilei de 15 ianuarie, zi în care răsare pe bolta poeziei românești mărețul Luceafăr, elevii claselor a VI-a „B” și a VI-a „C” de la IPLT „C. Stere”, or. Soroca, împreună cu profesoara de limba și literatura română Mihalcean Drăgălina, au organizat o oră de suflet în incinta Centrului Raional de Documentare și Informare „M. Sadoveanu”, Filiala Nr. 4, Soroca Nouă, cu genericul „Dor de Eminescu”. Trebuie să menționăm că elevii fac parte din „Clubul Condeierilor”, fiind cititori fideli ai aces-

tei bibliotecii. Discipolii au demonstrat că versul lui Mihai Eminescu, simplu, dar profund în același timp, este veșnic viu în inimile cititorilor. Copiii au prezentat copilaria lui Mihăiță, marcată de armonia cu natura; au recitat poeziile marelui poet; au declamat versuri ce îi sunt dedicate acestui geniu și au interpretat cântece închinat lui. De asemenea, doamnele bibliotecare le-au pregătit elevilor un buchet de informații mai puțin cunoscute despre poet, contribuind la îmbogățirea lor culturală. Indiscutabil, Mihai Eminescu este un bun dascăl pentru elevi. Îi învață să prețuiască natura, să iubească sincer și necondiționat, să fie neînfricați. Copiii au urmat exemplul marelui poet, au luat condeiul în mână și și-au notat pe hârtie sentimentele. Astfel, în cadrul activității, mai mulți elevi au dat citire creațiilor proprii, menționând ce reprezintă Mihai Eminescu pentru fiecare. La final, copiii au adus în dar doamnelor bibliotecare portretul poetului, pictat de înșiși acești pici harnici, cu sufletul curat și dornici de a afla lucruri noi.

Dorul pentru Mihai Eminescu este unul ce arde mereu în sufletul fiecărui cititor. Îndemnul tuturor participanților este să nu uitați că poetul rămâne veșnic viu atâta timp cât îl vom pomeni prin intermediul unui cuvânt dulce, al unui vers drag sau al unei melodii duioase!

Era într-o preafrumoasă primăvară, sfârșit de Florar, când ilustrul lingvist, cercetător științific, publicist și poet, care în perioada 1990-1994 a fost Ministru al Educației al R. Moldova, marele apărător al limbii române, Nicolae Mățaș, rotungea un frumos jubileu, ocazie, cu care hotărî să revină acasă, la baștină, în satul Crihana Veche de pe malul Prutului, lângă Cahul. Noi, o mână de jurnaliști, îl așteptam în ograda casei părintești, unde poposea, de fiecare dată, când revenea în sat. Deschise, cu ochii umezi de emoții poarta de lemn, "împodobită" cu ramuri de nuc și tei, scârțitul căreia, se pare că-i acutiză și mai mult sentimentul inexplicabil al regretului pentru anii ce zboară nemilos, dar care nu pot șterge din inimă sufletul de copil al fiecăruia dintre noi, după care se opri, privi cu drag la ograda curată și îmbietoare, care fusese măturată cu grijă, în ajun, de o mână harnică, apoi, păși pragul casei dragi, scumpe până la lacrimi, deschisă vraște, pentru a face să se vadă corovatică și cimbrisorul așternut prin odăi, căci era Sâmbăta Moșilor de vară, adică, a doua zi era Duminica Mare și casa bună așteaptă oaspeți dragi...Se îmbrățișă, cu drag, oarecum cu sfială, cu rudele apropiate, cu care schimbă câteva vorbe, pentru ca apoi, cerându-și scuze, să se ridice, pentru a merge la școala dragă, de unde, cum avea să remarce ulterior, "pornise în lumea largă".

A fost, de bună seamă, o întâlnire de vis, de suflet cu foștii colegi de clasă, dascăli dragi, cu care a bătut cărările de și spre casă, pentru a face carte la Chișinău. Rude și prieteni, zeci de săteni-de la mic la mare-i-au spus cuvinte calde, din inimă, de recunoștință pentru faima ce a dus-o hăt departe în lume, au recitat din poeziile dumnealui, i-au fredonat melodii demult uitate, l-au acoperit cu flori. Prima localității, Rodica Cucereanu, a dat citire deciziei Consiliului local despre conferirea onorificului titlu de cetățean de Onoare al satului Crihana Veche, cu insemnele de grațitudine respective...Depănără împreună amintirile despre anii de școală: 1947 - 1954 - studii elementare și gimnaziale (clasele I-VII) la școala din Crihana Veche; 1954 - 1957 - studii liceale (clasele VIII-X), absolvite cu medalie de aur, la școala medie din sat; 1957 - 1962 - studii superioare la Universitatea de Stat din Chișinău, Facultatea de Istorie și Filologie, specializarea Limba și literatura română, pe care a absolvit-o, în 1962, cu diplomă de merit.

-Mi-am găsit-ca de fiecare dată!- baștina, Alma Mater extraordinar de frumoasă, mereu scumpă și dragă, ca și mama! În aceste clipe nu-mi mai trebuie nimic, doar am revenit în satul meu natal, la Crihana Veche, cel mai scump și mai drag punct de pe întreaga noastră planetă. De-a lungul întregului traseu, de la Chișinău încoace, am văzut o iarbă nemaipomenit de verde, neatinsă de razele soarelui fierbinte de mai. Am văzut în câteva locuri Prutul, balta cu stufăriș și papură verde, prin care mișunau păsărele, sate

îmbrăcate în straie de sărbătoare, cu străzi și ulițe, drumuri de țară îngrijite, am văzut peste tot liliac și pomi înfloriți, dar, credeți-mă, satul meu rămâne cel mai frumos loc din lume. Sincer să fiu, în asemenea clipe am mai întinerit, de nu-mi mai simt anii, mă mir că s-au adunat deja atâția, iar eu continuu să mă bucur de viață, de natura-mamă, de miracolul cuvântului scris și rostit, al artei și înțelepciunii populare, al primăverii, al limbii române... Să țineți cu toții minte, dragii mei, că la baștină vă sunt rădăcinile, de aici ați pornit în viața, pe care sunteți datori s-o trăiți cu demnitate. Aici vă este și va rămâne a baștinei eternă amintire...Or, cine n-am fi, orinde nu am ajunge, avem cu toții o baștină, o vatră, așa cum am găsit-o, cu tainele și tradițiile strămoșești, ca o inestimabilă comoară, carte a memoriei buneilor și străbuneilor noștri, și avem sfânta datorie

s-o transmitem mai departe copiilor, nepoților, strănepoților și străstrănepoților...

Un alt distins pământean al nostru, ilustrul pedagog, om de suflet și de omenie, regretatul Vasile Bălan din Cârpești, Cantemir, îmi mărturisea acum câțiva ani, exact într-o seară de Sfântul Vasile pe stil vechi, când poarta casei dânsului nu se mai închidea, cetele de urători nu-și mai dădeau rând să-i ure de dascălii dragi, Vasile și Iulea Bălan, care de-a lungul anilor au pus pixul în mână multor săteni:

-Îmi vine foarte greu să explic, să „descifrez” starea în care mă aflu acum. Iată aceasta este zestrea inestimabilă-tradițiile, obiceiurile și datinile neamului nostru românesc. De aceea și-mi iubesc până la lacrimi satul în care am văzut lumina zilei, am copilărit, am învățat carte și unde am semănat lumină cca 50 ani. Baștina m-a atras și continuă să mă mai atragă. Doar de 2 ori mi-am părăsit vatra:prima dată când am făcut carte la Școala Pedagogică din Cahul și a doua oară-în 1944-45, când ne-am refugiat cu părinții dincolo de Prut, în comuna Petreștii-de-Mijloc, județul Turda, pentru a nu încăpea în ghiarele sovieticilor. În vacanța de iarnă și vara reveneam în sat, parcurgând pe jos cca 50 km de la Cahul până la Cârpești. Mergeam toată ziua, căci autobuze sau alte mijloace de transport pe atunci nu existau. Făceam câte un popas, pentru a-mi trage sufletul, vre-o jumătate de ceas, lângă podul de la Gura Poștei, lângă Gotești. Dar nici atunci nu lăsam desagii grei din spate. Era ceva inexplicabil, acest dor, această atracție față de satul natal.Acest sentiment ne dădea puteri, ne înaripa, de ni se părea că zburam asemeni păsărilor, cu gândul la pragul casei părintești. Pășeam încrezători pe acest drum, de aveai impresia că nici nu atingeam cu vârful degetelor pământul. Deschideam ușa casei dragi, unde ne așteptau, radiind de bucurie, părinții, frații și surorile. Eram cu toții în culmea fericirii, în al nouălea cer. Ne spuneam, unul altuia, vorbe calde, dulci, sincere, cuvinte pline de dragoste. Apoi, ne așezam cu toții la masă și era atâta feerie în acest

tablou, de nu-l pot uita nici astăzi...Și când văd astăzi cum unii feciori, fiice abandonează baștina, își lasă în voia sorții părinții, ba chiar și copiii, luând calea pribegiei, după bani lungi și mulți, ți se ridică părul măciucă...

Apoi, invită o ceată de urători în casă, îi ospătă cu bucate alese, un păhărel de vin, ca mai apoi, la despărțire, să le spună, petrecându-i cu privirea-i binevoitoare, parcă presimțind că acest Sfântul Vasile va fi ultimul pentru dumnealui:

-Să aveți grijă, scumpii mei, de satul și casa dragă, de părinți, frați și surori, de tot ce-i bun și frumos în viață, să dați uitării tradițiile și obiceiurile. Să nu lăsați carecumva colindătorii să se întoarcă de la uși, de la ferești fără un colăcel, fără sfânta față a pâinii „de la mama”, în care veți găsi de-a pururi icoană, chipul Măicuței.Vă mai amintiți, cum scria marele Grigore Vieru despre casa părintească:*Casa părintească nu se vinde/, Nu se vinde tot ce este sfânt/, Încă vin copiii s-o colinde.../Nu știu că părinții nu mai sunt...*

Ș-apoi cum să nu-mi amintesc și eu de acest înălțător, purificator, tămăduitor sentiment al dragostei de casa natală, pe care l-am trăit și re-trăit de-atâtea ori în viața-mi? Îmi amintesc cum ne grăbeam acasă, venind de la Școala Pedagogică cu autobuzul de la Cahul doar până la Baimaclia, ca apoi să parcurgem, cu iuțeală, distanța deloc mică până la scumpa-mi Șamalie, pe dealuri și văi, prin vii și livezi, pe drumuri desfundate de țară-iarnă, primăvară și toamnă...Dar nimic nu putea stăvili dorul de pragul casei părintești, unde, fie și la vreme de noapte să ne aștepte, cu mare dor, nerăbdători, măicuța, tăicuța, frații și surorile... Apoi, de cele mai multe ori, a doua zi, să ne luăm rămas bun, mama, cu ochii umezi, petrecându-ne uneori și până la ieșirea din sat, tot sfătuindu-ne să fim ascultători, să învățăm, să nu ne legăm cu cei răi și vorbindu-ne de bine, de cumsecădenie și omenie...D-apoi, în anii studenției, când ne apropiam de Sadâc sau Vișniova, până unde ajungea autobuzul, nu mai așteptam vre-un alt mijloc de transport (care, de fapt, asupra nopții nici nu puteau apărea), ci o “luam la picior”, cu geanta pe umăr, fredonând, în doi sau în trei, melodii dragi sufletului. Parafrazam binecunoscuta melodie a membrilor “Contemporanului”...

Ș-apoi să mă-ntorc acasă/În Șamalia mea frumoasă..., prin aceasta exprimându-ne marea dragoste pentru tot ce avem mai scump pe acest pământ, pentru vatra părintească, pentru frumoșii ani ai copilăriei... *Uneori, am citit undeva, ni se întâmplă să uităm că pacea interioară începe de acasă, și o căutam prea des în exterior, în vorbe, gesturile și faptele oamenilor din jur. Se spune că mirajul de a locui în afară există doar pentru cei care nu au făcut-o. Totuși, nicăieri nu e mai bine ca acasă. Cică, trăia demult, tare demult, un om înțelept.El a aflat că în ținutul în care locuia el, sălășluia un vultur înțelept.Și, căutând și mai multă înțelepciune, l-a căutat pe Vultur, l-a găsit și l-a întrebat:-Vulture, înțelept ești, căci ești de când lumea și multe le-ai văzut ridicându-te și prăbușindu-te, pe mulți i-ai văzut născuți și apoi murind i-ai pierdut. Caut înțelepciune!Și vulturul a răspuns:-Adevărul spui, dar ce cauți de fapt?Înțeleptul i-a spus:-Vulture, vreau să văd cel mai frumos loc din lume și vreau să-mi trăiesc ultimii ani ai vieții acolo. Vulturul i-a răspuns:- Bine, îți voi îndeplini dorința. Am să te duc să vezi cel mai frumos loc din lume. Și zicând astea, l-a luat în gheare și a început să zboare. Și a văzut înțeleptul din zbor cum trecea de țara lui. Și a văzut Parisul, Roma, Istanbulul, Babilonul, Nilul, mări și oceane, păsări și viețuitoare, multe de toate a văzut zburând, de începuse să se întrebe:-Oare cum poate cineva să decidă unde este cel mai frumos loc din lume? Și zburând așa, au ajuns în deșert. Și acolo vulturul s-a așezat. Când văzu asta, înțeleptul s-a uitat în jur și nu a văzut nici ape, nici copaci sau viețuitoare cât cuprindea cu ochii. Și s-a întristat, zicând:-De ce m-ai adus aici, vulture, oare nu mi-ai promis cel mai frumos loc din lume?Dar vulturul i-a zis:-Cum ți-am promis, așa am făcut. Cu adevărat aici este cel mai frumos loc din lume, aici m-am născut eu!*

...Așadar, „Poți să ai lumea la picioare, bani cu furca să-i întorci/ Dar când te trage pământul, tot acasă te întorci”...spune un frumos cântec popular.De ce oare? Un răspuns bun ar putea fi acela că acasă este locul unde te simți cel mai sigur, cel puțin singur.Nicăieri nu este mai bine ca la tine acasă, ca în țara ta, pe pământul părinților și a strămoșilor tăi. În țara ta tot timpul te vei simți acasă !

ANNA PRODAN, BP, filiala copii, or. Râșcani

De dor de Eminescu

Iată că a sosit și miezul iernii când cei cu simțire românească constată pentru a câta oară că Marele Eminescu este vast, genial, actual, necesar..., un uriaș aisberg, necunoscut..., un imens codru aproape de netrecut... Că deranjează prin calitatea Operei sale nemuritoare care, iată, reprezintă o țară, un neam... mare pentru poporul care suntem.

15 Ianuarie 1850 este ziua de naștere a celebrului poet român Mihai Eminescu. Astăzi 16 ianuarie în incinta Bibliotecii publice filiala copii or. Râșcani admiratorii poeziei eminesciene elevii cl. a V-A a liceului „L. Damian” împreună cu profesoara de limbă/literatură română Ulia Calistru și lucrătorii bibliotecii au marcat cea de-a 167-a aniversare. Elevii au recitat cu multă pasiune versurile îndrăgite: „La Bucovina” (Scorpan Alexandrin), „Din noaptea”, „Poet”

(Covaliciuc Maxim), „Revedere” (Pascal Svetlana), „Ce te legeni” (Terenteac Alexandreea), „O rămâi” (Babinețcaia Mariana), „O mamă” (Țurcan Mihaela), „Colinde, colinde” (Olievschi Cătălina), ș.a. Moderatorii au adus la cunoștința elevilor despre viața și activitatea marelui poet. Copiii au răspuns corect la victorina „Să ne cunoaștem poetul”.

Care nu ar fi polemica, cât de încinsă nu va fi ea, viața merge înainte... Cu un sfânt adevăr: Eminescu a existat, există și va exista. El este o permanență și steaua poeziei sale nu va fi ocultată de nici o trecere, de nici o evanescență. Întregul popor român s-a recunoscut și se va recunoaște totdeauna în sinteza de valori umaniste, de intense sentimente. Nimeni nu a fost ca el, o mai profundă vibrație a unui spațiu și timp românesc, aspirând ca fiecare rând al său să fie înscris în marea carte națională a țării.

Text și imagini: **MARIA DOMENCO**, Direcția Generală Învățământ Cantemir

MAGIA SĂRBĂTORILOR DE IARNĂ

A devenit o frumoasă tradiție, ca în preajma Crăciunului, Direcția Generală de Învățământ Cantemir, să organizeze Festivalul obiceiurilor și datinilor populare. De astă dată, acesta s-a desfășurat timp de două zile-mai întâi în baza gimnaziului „Ion Creangă” din Cania, unde au prezentat tradițiile și obiceiurile locale de Crăciun și Anul Nou colectivele de elevi și profesori din 13 instituții educaționale, iar a doua zi-pe scena gimnaziului „Delta” din Tartaul (11 colective). Evoluările cetelor de colindători și urători au fost inspirate, inedite, trezind un viu in-

teres al publicului. Felicitări, colinde originale, scenete cu *Nașterea Domnului în staulul de la Betleem*, tradiționalul *Plușor*, *Semănatul*, *Sorcova*, *jocul măștilor*, *Babele și Moșnegii*, *Capra*, *Ursul* (în imagini), frumoase și ingenioase modele de talisman al anului 2017 – *Cucoșul de Foc*, confecționate din diferite materiale – toate s-au perindat pe scenele amenajate cu gust de către administrațiile instituțiilor respective – Cania (director-Lilia Nucă) și, respectiv, Tartaul (Maria Țepordei). Evident, membrilor juriului nu le-a fost tocmai ușor să aprecieze evoluările colectivelor, or, obiceiurile și tradițiile aduse în scenă au demonstrat încă o dată că avem, prin satele noastre, o zestre de mare valoare-acestea fiind demonstrate cu har și talent de către colectivele Centrului raional de Creație a Copiilor (CCC), Gimnaziului „M. Eminescu” și LT „D. Cantemir” din Cantemir, din Cania, Lărguța, Antonești, Hănăseni, Cociulia, Tartaul, Baimaclia, Căiet, Ciobalaccia, Coștangalia și multe altele. Iar, în final, responsabilii direcției au răsplătit străduința dascălilor și învățăceilor lor cu colăcei, dulciuri și daruri, dorindu-le să păstreze și să promoveze în localitățile lor tradițiile și obiceiurile de Crăciun și Anul Nou.

De asemenea, în preajma sărbătorilor de iarnă, colectivul CCC a vernisat o frumoasă expoziție a talismanelor Anului Coccoșului de Foc.

NINA BEJAN (bibliotecar principal) – Biblioteca copii Drochia

Popas poetic la Biblioteca de copii, Drochia

În miez de iarnă, când văzduhul se clatină de colinde și urături, când ne simțim și mai români, iar sufletul se-ndreaptă de mândrie, vine să ne accentueze această stare încă un eveniment – ziua de naștere a poetului M. Eminescu. E o zi devenită sărbătoare, când cultura națională este pusă în capul mesei. E un moment potrivit de a ne reaminti, a căta oară, de cei care au slujit cu pietate cuvântului și au putut să-l așeze la locul potrivit în poezie, teatru, cinematografie, muzică...

Au simțit acest lucru și elevii din clasa a 4-a a Gimnaziului „I. Creangă”, s. Țarigrad, care au hotărât ca în ajunul zilei de naștere a poetului M. Eminescu, la inițiativa învățătoarei lor doamna Emilia Țurcan, să facă un popas poetic la Biblioteca Copii Drochia, găsind de cuviință că aici e locul cel mai potrivit de a asculta și a recita cele mai îndrăgite lucrări a celui ce a dus arta poeziei la înălțimi neîntrecute, a celui ce a spus însuși despre sine

„Al meu nume o să-l poarte secolii din gura-n gura”.

O simplă oră împletită cu recital de poezie, lecturi literare (este vorba de povestea „Frumoasa lumii”), audiere și interpretare de cântece pe versurile poetului, discuții pe marginea vieții sale. Atâta suflet au depus copiii în pregătirea acestei ore, la care s-au evidențiat Postovan Artiom, Curcudel Andreea, Țurcanu Bogdan, Bejan Silviu, Hmeliovscaia Valeria, Gumelnic Camelia.

– Să-l recitim mai des pe Eminescu! acesta a fost apelul copiilor. Iar de fiecare dată la 15 ianuarie să ne adunăm cu mic și mare în preajma Măriei Sale și numai așa să sărbătorim Ziua Culturii Naționale, la masa neamului, cu cele mai mândre flori ale grădinii sale.

V. OXENTE, șef BP, pentru Copii, Molovata

Poveștile digitale prind viață la Bibliotecă

Biblioteca Publică pentru Copii Molovata este una din cele 7 biblioteci din raion implicate în implementarea Proiectului „Împreună cu tinerii dezvoltăm comunitatea digitală”. Astfel, în urma unor instruirii, bibliotecarii revenind în localitățile lor au inițiat diverse activități în domeniul Digital Storytelling cu ajutorul tabletei câștigate prin intermediul proiectului, care oferă tinerilor posibilitatea de a căpăta diverse cunoștințe și competențe intelectuale, capabili să contribuie la promovarea localității, la schimbările care au loc zi de zi.

Mai întâi, noi, bibliotecarii am învățat cum să ne spunem povestea ca să fim auziți cât mai departe. Am mai învățat cum să ne dezvăluim poveștile, încetșor, cu pași ușori ca să nu speriem inspirația - am început să creăm povești despre bibliotecă, să vorbim despre noi, cine suntem, ce ne place, ce anume facem pentru comunitatea în care trăim. Am descoperit că ne asemănăm mult între noi, chiar dacă fiecare e diferit. Apoi am adunat imagini, care să vorbească pentru noi. Și cum aveam în față tableta, am dat o nouă imagine fotografiilor. Apoi am scris în cuvinte povestea. Atunci mi se păruse cel mai greu lucru din lume. Am aranjat în ordine cuvintele după imagini, care descriau cel mai bine povestea noastră. Am înregistrat vocea, ca apoi, pline de emoții să ascultăm și să nu ne recunoaștem vocile. Atunci m-am gândit, că va trebui să vorbim mai des și mai accentuat despre noi ca să ne audă toți ce avem de spus.

Tableta ne-a ajutat să punem împreună povestea tăcută a pozelor și cea sonoră a vocilor noastre: adăugam, mutam, ștergeam, ascultam din nou, mai potriveam câte ceva, experimentam și-n ultima clipă...salvam. În acele zile de instruire s-au născut primele povești digitale, încredințând formatorii, că vor urma și altele.

Vacanța de iarnă a fost la fel una de poveste pentru utilizatorii Bibliotecii, dar nu o poveste obișnuită, ci una di-

gitală. Anume în aceste zile am inițiat instruirile în cadrul trainingului „Digital Storytelling” sau „Arta povestirii pas cu pas” la care au participat 12 utilizatori dornici să învețe cum să spună povești folosind cuvinte, muzică și imagini împreună. Apoi, împreună, am fost pe rând; scenariști, regi-zori și eroi ai propriilor povești. Povestirea digitală este arta de a spune o poveste folosind instrumente bazate pe calculator. Prin intermediul acesteia, participanții pot descrie și împărtăși cu ceilalți experiențele, interesele, hobby-urile lor, ceva despre care sunt pasionați. Am învățat să folosim programe noi, ne-am distrat, am scris și am rescris scenarii, rezultatul fiind unul pe măsură. În ziua a treia a trainingului am vizionat filmulețele realizate, care au declanșat emoții pozitive și zâmbete tuturor participanților. Aceste filmulețe le-am postat pe pagina de Facebook a bibliotecii. Acest tip de activitate permite apărarea identității culturale digitale a comunității, alfabetizarea și incluziunea digitală a grupurilor vulnerabile. Prin intermediul poveștilor digitale atât bibliotecarul, cât și utilizatorii bibliotecii ne-am îmbunătățit cunoștințele culturale, aptitudinile literare, dar și înțelegerea și aplicarea tehnologiei în viața cotidiană.

Acum în fiecare săptămână în incinta bibliotecii organizăm sesiuni de instruire și ateliere practice de Digital Storytelling la care am încercat să realizăm povești în echipă, pornite de la un cuvânt, ca mai apoi fiecare participant să realizeze propria poveste pe bază de video sau fotografii despre valori culturale, viață, profesie, hobby sau experiențe relevante și are posibilitatea de a o împărtăși lumii întregi prin intermediul comunicării online. Mai avem încă multe de învățat, avem multe idei, care stau tăcute pe raft, așteptând ziua în care să le aplicăm, ca mesajul lor să fie auzit de cât mai multă lume.

ANGELA URSACHE, șeful BP Mateuți

Sărbătorile se privesc în cadrul Bibliotecilor

La BP Mateuți, se va crea un SNB „Clubul interpreților și minunile internetului”, ce ține ca scop implicarea tinerilor pentru a promova tradiția care deja este la noi în sat, datorită formației folclorice „Comoara Satului Mateuți” și de a prelungi și genul de muzică ușoară prin intermediul programei Karaoke. La BP Mateuți se fac repetiții pentru sărbătorile preferate, astfel biblioteca noastră rămâne un centru nu numai info-documentar, dar și cultural.

Astfel fiind membră a

formației folclorice „Comoara Satului Mateuți, implicăm tinerii să nu uite să cânte, pentru că cântecul îl împacă pe Dumnezeu cu oamenii.

Iar pentru a dovedi, că suntem cei mai buni am fost invitați la 24.12.2016-14.01.2017, la diverse măsuri culturale. Recent am participat la Spectacolul muzical cu obiceiuri de iarnă „Aprindeți luminile” în scena Radioului Național. Sunt una din cele mai bune formații din raionul Rezina, apreciați de Secția raională Cultură. La acest spectacol au fost invitate 11 formații din Republică. Formația folclorică „Comoara Satului Mateuți” a perindat în scena improvizată cu 2 colinde de la baștină la Festivalul raional Rezina „Cad fulgi de nea pe clinchet de clopoțel”, ediția 26.12.2016. În seara de Revelion, în curtea primăriei Mateuți, la 31.12.2016, au interpretat cântece și

colinde pentru sătenii prezenți la întâlnirea Noului An.

Știm, că Manăstirea Saharna revie sfintele datini și tradiții populare prin găzduirea cetelor de colindători și urători din diferite localități ale țării. De Crăciun la 7.01.2017 cu bucurie a găzduit mai multe cete de artiști: formația „Tezaur” – elevii din IGP Saharna Nouă, care au redat momentul Nașterii Domnului printr-o scenetă, formația folcloră „Nistrencele” din s. Saharna Veche, formația „Haiducii” din or. Rezina, ansamblul „Comoara satului” din s. Mateuti, r. Rezina.

Cu deosebită plăcere au fost primiți și grupul „Țărăncuța” din s. Hincăuți r. Edineț, care au înfrumusețat sărbătoarea cu colinde specifice regiunii de nord. Starețul împreună cu obștea monahală a adus sincere mulțumiri tuturor colindătorilor pentru transmiterea, promova-

rea și păstrarea tradițiilor și datinilor străbune. De asemenea a lăudat formația folclorică „Comoara Satului Mateuți” menționând felul de a se prezenta la diverse festivaluri ca fiind cei mai buni din raionul Rezina. Colindătorii au primit câte un Crăciunel, simbol a acestei tradiții au stat la o agapă frățescă de sărbătoare.

De Ziua Maicii Domnului, formația folclorică „Comoara Satului Mateuți”, a colindat Biserica locală „Sfinții Arhangheli Gavriil și Mihail”. După slujba liturgică, preotul Ioan Javgurean, ne-a povestit despre semnificația acestei zile îndemnându-ne să destăinuim Măcuței Domnului prin rugăciuni problemele noastre nerezolvabile. Apoi a urmat program de colinde pentru toți creștinii, iar preoteasa Steliana a împărțit membrilor ansamblului folcloric local câte un colac.

AURICA MORCOV, Biblioteca publica Cotova

„Muzica îmbrățișată de bibliotecă”..

Pe parcursul activității sale Biblioteca publică Cotova a promovat reforme structurale și tehnologice conform așteptărilor utilizatorilor săi.

Deja de mai bine de un an biblioteca a devenit tot mai atractivă, datorită aderării sale la rețeaua națională Novateca. La acest progres au contribuit IREX Moldova, USAID și Fundația Bill și Melinda Gates. Astăzi calculatoarele și accesul gratuit la Internet sunt disponibile pentru toți utilizatorii bibliotecii. Am lucrat mult la amenajarea rațională a spațiului destinat contactului direct cu utilizatorul, cartea și tehnologiile informaționale, deaceia am restrâns fondul de carte și am lărgit sala improvizată de lectură. Am procurat un pian din surse financiare oferite de Novateca, am primit ca donație o masă și zece scaune, câteva aparate medicale (tonometru, glucometru, cântar) toate acestea fiind necesare dezvoltării unor servicii moderne de bibliotecă.

În acest context, pentru diversificarea activității sale biblioteca dezvoltă așa serviciu nou ca „Duminica acordurilor muzicale”. Scopul acestui serviciu este organizarea armonioasă a timpului liber pentru oamenii îndrăgostiți de muzică; recrearea, comunicarea și socializarea lor în cadrul bibliotecii. Elevii scolii muzicale se pot antrena, obținând deprinderea de a cânta la instrument în fața publicului. Copiilor li se oferă posibilitatea pe parcursul săptămânii să-și facă temele pentru acasă la pian, astfel obținând abilități de comunicare și interacțiune și cu alți utilizatorii ai bibliotecii. Parteneri de proiect ne sunt Scoala muzicală Drochia, filiala Cotova; Gimnaziul Cotova și voluntarii. Profesoara de pian Melnic Aurelia a spus că

„Pianul procurat este excelent și de mare folos pentru elevii de la școala de muzică. Eu mă angajez să fiu alături de acei care însușească acest instrument în organizarea concertelor, de asemenea să mă implic și în procesul instruirilor tematice desfășurate la bibliotecă”.

Un alt serviciu modern de bibliotecă este „Oameni sănătoși-comunitate sănătoasă”, care are menirea de promovare a sănătății și a stării de bine a beneficiarilor noștri, creșterea nivelului de cultură medicală a adolescenților în domeniul prevenirii bolilor, formarea și dezvoltarea unor deprinderi corecte care să promoveze sănătatea locuitorii comunei Cotova.

Toate aceste schimbări duc la transformarea bibliotecii într-o instituție social-culturală, în care în afară de spațiu, fondul de cărți – utilizatorul devine rațiunea de a fi a bibliotecii, iar noile tehnologii de informare și comunicare

devin mijloace de a satisface cerințele beneficiarilor noștri. Este eficientă crearea atmosferei binevoitoare în bibliotecă și actualizarea în permanență a metodelor de lucru. Activitatea bibliotecarului modern se deosebește de cea a bibliotecarului de cândva, ceea ce impune autoinstruire permanentă, asumarea unor responsabilități noi, inclusiv și în sensul însușirii unor cunoștințe (tehnologii), adoptarea unei atitudini motivaționale pentru beneficiar. De la amenajarea bibliotecii, crearea atmosferei relaxante și stimulatoare, până la delicatetea și tactul cu care va fi ajutat utilizatorul nostru să-și satisfacă necesitățile sale spirituale totul este important în promovarea valorilor culturale și includerea bibliotecii în societatea modernă.

Datorită aplicării la concursul de burse pentru călătorii al programului național Novateca am vizitat trei biblioteci ale raionului Ialoveni – Biblioteca raională „Petre Ștefănuță”, Biblioteca pentru copii Ialoveni „Spiridon Vangheli” și Biblioteca publică din satul Răzeni. Călătoria la Ialoveni, care a avut drept scop studierea serviciilor noi dezvoltate în cadrul bibliotecilor gazda, și-a atins obiectivul. Ne-am împrietenit cu niște colective de muncă cu o experiență de lucru extraordinară, care știu bine ce au de făcut și chiar o fac cu multă dragoste, profesionalism, creativitate și dăruire de sine. Am remarcat oameni onești, plini de elan și entuziasm.

Ca rezultat al vizitei, 12 bibliotecari din raionul Drochia au obținut abilități și idei noi referitor la dezvoltarea serviciilor de bibliotecă.

Nu mai puțin importantă este revigorarea lecturii pe care o promovăm în activitățile cotidiene: ore literare, expoziții de cărți, ora poveștilor, concursuri, Compania de lectură „Să citim împreună”, cenacluri literare, întâlniri cu scriitorii, jocuri și sinteze bibliografice. Este o tradiție deja ca cititorii noștri participanți la „Izvoarele înțelepciunii” să revină acasă cu premii republicane și chiar internaționale. De asemenea am participat la concursurile: „Descoperă povestea prin teatru”, „Deapănă firul poveștii..”, „Biografia mea de cititor”. Anual vizităm Salonul Internațional de Carte de la Chișinău.

În bibliotecă există cenaclu literar „Rămurele” care-și adună tinerii condeieri la mijlocul primăverii, și în mijlocul toamnei. Tradițional promovăm proiectul „Acasa spiritului nostru”- un proiect ce are menirea de a aduce creația scriitorilor băștinași mai aproape de cititor. În cadrul acestuia i-am avut ca oaspeți în bibliotecă pe Claudia Partole, Iulian Filip, Ioan Mănăscuță, Anatol Rusnac.

Deși lectura nu poate fi impusă, deseori atragem atenție cultivării lecturii în familie, vorbim cu părinții despre rolul exemplului personal în formarea deprinderii de lectură a copilului. Lectura se cultivă treptat pe durata întregii vieți. De fiecare din noi depinde faptul de a-si crea spațiu și oportunități pentru lectură, iar rolul bibliotecarului, aici, crește considerabil, căci până la urmă personalitatea lui este de fapt cartea de vizită a bibliotecii.

Mulțumim echipei Novateca pentru susținere și participare la proiectele realizate, în continuare avem de lucrat la promovarea imaginii bibliotecii atât în spațiu real cât și virtual. Dragi prieteni, vă invităm să deschideți ușa bibliotecii, pentru că ceva se întâmplă acolo, poate chiar acum! Fiți alături de noi!

Ministerul
Mediului

Educația ecologică a preșcolarilor în atenția Ministerului Mediului

Provocările mediului înconjurător și necesitatea comuniunii insperabile a omului cu natura au fost abordate în cadrul unui proiect recent de educație timpurie prin joc, implementat de Societatea Culturală CASA DE CREAȚIE A REPUBLICII MOLDOVA, cu suportul financiar al MINISTERULUI MEDIULUI.

Calitatea principalelor componente de mediu se înrăutățește constant, iar generațiile actuale se confruntă tot mai des cu probleme ecologice specifice, solicitând abordări intransigente. Pentru a preveni proliferarea efectelor ecologice negative, dar și pentru a insufla dragostea față de cele ce înconjoară, un grup de pedagogi a elaborat un **joc tematic pentru copiii cu vârsta 4-7 ani**, care îi va ajuta să cunoască și să îndrăgească mediul ambiant.

Specialiștii de la Casa de Creație au proiectat jocul tematic „**FLO-RA ȘI FAUNA pentru copii**” ca o activitate plăcută, deconectantă pentru copii, care prevede forme și metode de instruire menite să consolideze cunoștințele științifice ale copiilor, îndemânarea de comunicare în grup, abilitățile motrice ș.a.

Cunoașterea animalelor, plantelor și a mediului lor de viață sunt subiecte interesante pentru copii și pot fi ușor încadrate în procesul educativ al instituțiilor preșcolare

publice, având un aport considerabil în procesul de educație ecologică a populației, grație influenței pozitive asupra conștiinței copiilor.

Casa de Creație a Republicii Moldova și-a propus dotarea grădinițelor din republică cu aceste jocuri cognitive, elaborând un proiect, care a primit avizul pozitiv spre implementare al Ministerului Educației și susținerea financiară din partea Ministerului Mediului al Republicii Moldova.

Grație suportului acordat prin intermediul **Fondului Ecologic Național**, instituțiile preșcolare din unitățile administrativ-teritoriale de nivelul întâi au beneficiat în mod gratuit de câte un set cu jocuri educative și suport didactic auxiliar.

Sutele de scrisori de mulțumire, expediate de colective de pedagogi și copii, arată importanța și oportunitatea acestei inițiative, mai ales în situația unei penurii de materiale didactice, inclusiv a celor ecologice.

În viitorul apropiat, cu suportul Ministerului Mediului, va continua implementarea acestui proiect, astfel ca toții copiii din republică să beneficieze de un joc plăcut de cunoaștere a florei și faunei autohtone.

SNB „Mâini Dibace” și „Calculatorul o necesitate”

BP Mateuți a lansat Serviciu Nou „Mâini Dibace” și „Calculatorul o Necesitate” cu scopul de a promova meșterii populari din localitate la Centrul info-documentar, de a arhiva, studia și prelungește meșteșugul pe care-l mănuiesc utilizatorii bibliotecii.

Biblioteca promovează cartea, manifestările culturale, expune expoziții de carte și diverse lucrări, oferă consultații, acces gratuit la internet, instruește toate vârstele de utilizatori dornici să navigheze internetul, să gestioneze la calculator, să-și creeze o pagină web, să comince pe rețelele de socializare, skype, etc. Toate activitățile educațional-culturale sunt postate pe pagina de facebook a bibliotecii Mateuți. Aici toate vârstele de utilizatori se pot recrea, comunica și să-și creeze un hobby. La bibliotecă există cercul artei de a împleti, croșeta, confecționa, etc unde utilizatorii au ocazia de a lua un master class de la meșterul popular, Eugenia Ursachi care gratuit le asigură. Utilizatorii bibliotecii au avut ocazia de a confecționa mărtișoare, de a împleti brățări, flori, rozete, de a studia macramea și alte forme de croșetare în fibre. Meșterul Vladimir Rudi, care predă arta cioplirii în lemn va fi implicat în acest proiect cu utilizatorii bibliotecii de a înfăptui lucrări la diverse sărbători. Iar meșterul și mecanicul Simion Ursa-

che a cioplit cu utilizatorii indicatorul „Biblioteca Wi-Fi”, de fapt activitatea meșterilor cu utilizatorii este de la începutul câștigării proiectului Novateca de către BP Mateuți, cu expoziția de ouă din lemn îmbrăcate cu fibre, de aici am și pornit colaborarea între meșterii populari care lucrează cu fibre și cei cu cioplitul în lemn, pentru ca pe parcurs acest SNB să devie mai actual să cointerezeze tinerii. Dezvoltând fantezia îl vom transforma în proiectul mugure „Micul Designer”. La moment utilizatorii au create lucrările cu meșterul dl Simion Ursache: Insula lui „Robin Hood”; „Carul Răbdării”; „Pomul de Mărțișori”; „Pomul cu ouă”; „Pomul decorat cu flori împletite”; „Colivie

Romantic-stativ pentru lumânare”; etc. Biblioteca oferă celor mici „Ora Poveștilor”, care este foarte adorată de utilizatorii frageți adaptându-se ușor în altarul cărții. Noi mulțumim mult programului de susținere în dezvoltarea a bibliotecilor, Novateca, odată cu implimentarea acestui proiect biblioteca a devenit mai călduroasă, mai luminoasă, mai comunicabilă și plină de culoare! Mulțumim, APL Rezina, secția cultură Rezina, BPR Rezina, APL Mateuți,utilizatorilor, celor care susțin financiar bibliotecile, pentru că acest proiect asigură vizite în creștere la bibliotecă-asta înseamnă o generație fericită, iar noi ne străduim să-i menținem cu lectură bună și SNB.

Multicoloră”; „Ghem din lozie”; „Căruciorul din fier”; „Balonul lui Jules Verne”; „Cartea -izvor nesecat!”; „Pătratul

Orchestra de muzică populară

MUGUREL la 50 ani de la fondare